

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

TWEE HOUDINGEN

1. — Wie schept het privaatrecht?
Zeker niet de wetgever.

De problemen welke private belangen stellen, interesseren beraadslagende lichamen niet. Trouwens, de politieke verdeling, die deze lichamen verscheurt, maakt ze ongeschikt tot het beoefenen van de menselijke wijsheid, die het privaatrecht voedt.

Zo blijft de wetgever volkomen lijdelijk toezien, ook in kwesties die eenstemmig als dringend en belangrijk worden beschouwd. Al sedert jaren hoort men spreken over hervorming van het huwelijksgoederenrecht, van de onbekwaamheid der gehuwde vrouw, van het erfrecht, over verplichte verzekering der automobilisten, over de rechtstreekse vordering van het slachtoffer tegen de verzekeraar, enz. De Internationale Conventie over de wisselbrief, te Genève in 1932 gesloten, is maar zo pas geratificeerd (wet van 10 Augustus 1953). Enz., enz.

Het zwakste deel van de wet van 10 Augustus 1953 is nu juist datgene, wat de Belgische wetgever meende aan de Internationale Conventie te moeten toevoegen (over het fonds tot betaling). En mijn vriend Jean Limpens heeft, aan de hand van een reeks treffende voorbeelden, aangetoond hoe zwaar, hoe duister, hoe onbeholpen sommige wetteksten zijn, die in de laatste jaren uit de smidse van het Parlement te voorschijn zijn gekomen (1).

2. — Het falen van de wetgever, op het gebied van het privaatrecht, zou ons op zichzelf nog niet moeten verontrusten. We staan daar immers voor een gewoon en universeel verschijnsel. De werkelijke scheppers van het privaatrecht zijn doorgaans afzonderlijke vakmensen, die uit hoofde van hun beroep veel beter geschikt zijn om de dagelijkse toepassing van het recht gade te slaan: de praetor in het oude Rome; de kanselier in Middeleeuws Engeland; in de moderne Staten de rechter.

Wat dus de wetgever niet doet, moeten de rechtbanken doen.

Zouden ze moeten doen...

Jammer genoeg schijnt het Hof van Verbreking niet geneigd een pretoriaanse politiek te willen volgen (1a).

3. — In de laatste jaren is het meer dan eens voorgekomen, dat het Hof voor problemen kwam te staan, die voor twee houdingen vatbaar waren: een be-

perkende, conservatieve, de letter schijnbaar getrouwe, en een vooruitstrevende, menselijke, soepele. Telkens verkoos het Hof de eerste.

4. — De wet verbiedt alle initiatief, strekkende tot het vaststellen van overspelige of bloedschendige afstamming. Overspelige of bloedschendige kinderen mogen als zodanig niet erkend worden (Burgerlijk Wetboek, artikel 335); en het kind zelf mag zijn afstamming niet opsporen; en zelfs geen steungeld eisen van zijn vermoedelijke vader (B.W., artikel 342a).

De vordering van de moeder, tot betaling der kraamkosten, laat de wet echter onaangeroerd. Mag men nu de moeder die vordering toekennen, om reden dat ze niet strekt tot erkenning van afstamming? Of moet men die vordering afwijzen, om reden dat de feiten, die de moeder zou inroepen, neerkomen op die, welke het kind zelf zou moeten inroepen (artikel 340c)?

Het Hof wees de vordering af (2). Van de conclusies van de eerste-advocaat-generaal Gesché afwijkend; met enig misprijzen neerziend op de wetgever van 1908, «*mû par des considérations humanitaires et se conformant à une certaine jurisprudence prétorienne*»; vervalt het Hof in grootspraak («*le respect, dû à la famille légitime, à la dignité du lien conjugal, à l'autorité maritale et paternelle, à l'union et à la paix des ménages*», enz.), — zonder er schijnbaar van bewust te zijn, dat het daarmee iemand verschoonde, die hoegenaamd geen eerbied voor de wettelijke familie had betuigd, die de echtelijke banden had bespot, die zijn maritaal en vaderlijk gezag had ondermijnd, en die alles gedaan had om zelf de eenheid en de vrede van zijn huishouden te breken.

5. — Op 6 Mei 1943 werd het hele notariaat ontredder.

Tot dan toe hadden rechtspraak en rechtsleer het beginsel gehuldigd van de volle macht van de voogd: bij het beheer van het vermogen van zijn pupil mag de voogd alles doen (B.W., artikel 450), behalve wat de wet hem verbiedt (B.W., artikels 457 tot 467).

Het arrest van 6 Mei 1943 (3) geeft alweer aan een beperkend begrip de voorkeur. De voogd mag namelijk niets vervreemden, ook al gaat het slechts om roerende goederen, ook al heeft de vervreemding geen ander doel dan het vervangen van een dalende door een stijgende waarde, een niet productieve door een pro-

ductieve. Met andere woorden, het Hof stelt zich het begrip «beheer» op enge wijze voor: in plaats van naar het doel van een reeks samenhangende daden te zoeken, beschouwt ze elke daad op zichzelf. In plaats van alle daden strekkende tot behoud en opbrengst van een vermogen als «nuttig beheer» te bestempelen, wil het Hof als het ware een lijst opstellen van daden van beheer *in abstracto*.

Het arrest van 1943 ondervond hevige critiek. Naast zijn technische zwakheden leidt het tot verzwarende der voogdij, tot grotere onkosten, tot collectieve onverantwoordelijkheid van de familieraad (in plaats van persoonlijke verantwoordelijkheid van de voogd).

6. — Sedert een twintigtal jaren merkt men een neiging, om de verantwoordelijkheid onder burenen te versoepten. De rechtspraak beslist, b.v.:

dat een nijveraar zijn burenen schadeloos moet stellen voor de door zijn nijverheid veroorzaakte schade, zodra deze het wederkerig gedogen te buiten gaat, ook al heeft hij alle mogelijke voorzorgsmaatregelen getroffen, en alle reglementen nageleefd;

dat hetzelfde geldt voor een onderneming die gebruik maakt van zware boormachines of van ontplofmiddelen, ook al zouden die middelen nuttig, ja zelfs onontbeerlijk zijn om de beoogde en goedgekeurde bouw te verwezenlijken.

Kortom: er werd geen fout begaan, noch technisch, noch administratief gezien. Indien nu toch schadevergoeding verschuldigd is, moet het dus op grond van een ander beginsel zijn. Welk beginsel? De Hoven van Beroep, en talrijke schrijvers, hebben het denkbeeld aanvaard van «de gelijkheid der eigendommen» (arg. B. W., artikel 544). Dit denkbeeld belast dus met de verantwoordelijkheid de eigenaar van de grond, als zodanig, niet de architect of de ondernemer.

In de loop van vier jaar werd het Hof tot drie keer toe in de gelegenheid gesteld, die m.i. realistische opvatting te steunen. Telkens tevergeefs (4). Het Hof houdt het bij het begrip «fout», en gaat gebreken zoeken in de bouw of in de nijverheid, ook daar waar de rechters ten gronde hadden vastgesteld, dat er noch fout noch gebrek te vinden was.

Een soortgelijke opmerking geldt ook voor de rechtspraak aangaande artikelen 1384 en 1385 van het Burgerlijk Wetboek. Dienaangaande spreekt het Hof van «vermoeden van fout», terwijl de verweerder niet eens het recht wordt gegund, het tegendeel te bewijzen. «Ik wrijf U een fout aan, en ik verbied U mij tegen te spreken»: daar komt het op neer.

Het Hof schijnt maar niet te beseffen dat er, naast verantwoordelijkheid wegens fout, ook verantwoordelijkheid kan bestaan zonder fout.

7. — Een Belgisch meisje treedt in het huwelijk met een Italiaans mijnwerker. Ze behoudt echter haar Belgische nationaliteit, overeenkomstig de Belgische wet (samengeordende wetten op de nationaliteit, artikel 18, 2° en 3°). Het huwelijk loopt mis, en de vrouw vraagt om echtscheiding, op grond van haar persoonlijk statuut (B. W., artikel 3, al. 3). Daarop antwoordt de echtgenoot dat zijn persoonlijk statuut, de Italiaanse wet, echtscheiding verbiedt (Italiaans Burgerlijk Wetboek, artikel 149).

De zaak doorloopt alle trappen der rechtspleging. Eindelijk huldigt het Hof van Verbreking, alweer, de beperkende oplossing (5).

De redenering van de verweerder zou wellicht steek houden, waren de rollen omgekeerd. Want moest de Italiaans echtgenoot om echtscheiding vragen, dan zou het Hof, op grond van de Italiaanse wet, de eis moeten

afwijzen. Maar de eiseres is van Belgische nationaliteit ze roept de Belgische wet in; en toen ze huwde had ze zich de bescherming van die wet voorbehouden.

Het Hof antwoordt dat men onmogelijk de echtscheiding aan de vrouw kan toekennen, zonder ze tevens aan de man toe te kennen. Hier schuilt, dunkt me, een vergissing. Ik zie niet in waarom men de vrouw niet uit de banden van haar huwelijk kan bevrijden (op grond van de Belgische wet), terwijl de man gebonden blijft (op grond van de Italiaanse): de middeleeuwse juristen noemden zo'n toestand een hinkend contract (*negotium claudicans*). Hetgeen praktisch betekent, dat de Belgische vrouw hertrouwen mag, vermits haar wet het toestaat, maar dat de Italiaanse echtgenoot het niet mag, vermits zijn wet het verbiedt. Met te huwen ontzegt de Italiaan zichzelf het recht tot scheiden: hij zal gehuwd blijven tot de dood van één der partijen, dat weet hij op voorhand. De Belgische vrouw, echter, ontzegt zich het recht tot scheiden hoegenaamd niet: dat recht staat immers in de Belgische wet geschreven.

8. — Een verpleegster brengt een zieke zo'n ongelukkige prik toe, dat de zieke voor de rest van zijn leven lam blijft.

In de loop der strafrechtelijke vervolging tegen de verpleegster wordt het wanbedrijf (slagen en kwetsuren) tot overtreding verlaagd, gelet op verzachtende omstandigheden (Strafwetboek, artikel 85).

Nu had de zieke zich als burgerlijke partij aangesteld, tien maanden na de feiten. Vermits het oorspronkelijk om een wanbedrijf ging, moesten zowel de burgerrechtelijke als de strafrechtelijke vordering eerst met drie jaar verjaren. (Wetboek van Strafvordering, Inleidende titel, artikel 22): zo kwam de aanstelling als burgerlijke partij ruimschoots op tijd. Nu wordt als verweer opgeworpen, dat het niet meer gaat om een wanbedrijf, maar wel om een overtreding; de verjaring belooft nu zes maand (zelfde wet, artikel 23); de aanstelling als burgerlijke partij is niet meer ontvankelijk.

Dit verweer berust op een algemeen aanvaard beginsel, luidens hetwelk de omschrijving van een misdrijf afhangt van de uitgesproken straf (6); dat het dus ook van de uitgesproken straf afhangt, of we te doen hebben met een misdaad, een wanbedrijf of een overtreding.

Een op het eerste zicht verbazend systeem. Wat betekent immers de verlaging van de straf? Dat er verzachtende omstandigheden bestaan, meer niet. De feiten blijven toch wat ze zijn? Ik gun onze verpleegster volgaarne alle mogelijke verzachtende omstandigheden: dat neemt niet weg dat ze wegens slagen en kwetsuren wordt vervolgd; dat het de wet is, niet de rechter, die de misdrijven omschrijft (7); en dat alle denkbare gronden tot verzachting der straf geen wettelijke omschrijvingen kunnen wijzigen?

Hoe zouden ze dan, achteraf, ook de termijnen der verjaring kunnen wijzigen?

Het tegenovergestelde systeem komt eigenlijk op niets anders neer, dan het uitwissen van de termijn van drie jaar (eigen aan wanbedrijven), en het — zekerheidshalve — vervangen door de termijn van zes maand (eigen aan overtredingen). Want verzachtende omstandigheden kan men altijd verwachten. Partijen kunnen dus onmogelijk weten of de feiten, ook al staan ze van meet af aan vast, aanleiding zullen geven tot de ene of de andere verjaring. Het zou dus van de rechter afhangen, welke verjaring men kiest.

Indien het systeem om een misdrijf achteraf de kwalificeren naar de uitgesproken straf, reeds als zeer

kunstmatig voorkomt; wat moeten we dan wel denken van het beruchte beginsel der solidariteit tussen de strafrechtelijke en burgerrechtelijke verjaringen? Waarom verjaart de burgerrechtelijke vordering tot herstel van de door een wanbedrijf veroorzaakte schade met drie jaar in plaats van dertig? Omdat het vreemd voorkwam, om na drie jaar nog burgerrechtelijk te veroordelen, dan wanneer geen strafrechtelijke veroordeling meer mag worden uitgesproken. Angst voor een «rechterlijk schandaal», derhalve — dat toch zeer denkbeeldig schijnt, en dat voor praktisch gevolg heeft, dat het slachtoffer van zijn rechten wordt beroofd.

Zoals in het onderhavig geval inderdaad gebeurde (8): de verlamde bekwam geen cent. Het Hof stond alweer voor een dilemma: ofwel, de tegen de borst stuitende interpretatie, die ik zoëven beschreef, getrouw blijven; of integendeel beslissen dat de omschrijving der misdrijven bij de wet, niet bij de rechter berust, en verder, dat er geen enkele wet bestaat, die toelaat (laat staan: verplicht) een reeds begonnen verjaring achteraf te verkorten.

In een ander geval is het Hof nog verder gegaan. De betichte was strafrechtelijk veroordeeld geweest, doch het slachtoffer vreesde een latere verergering van zijn toestand en maakte, met het oog daarop, alle voorbehoud voor de toekomst. Dit voorbehoud werd door de strafrechter geacteerd. De toestand van het slachtoffer verergert inderdaad; het vraagt bijkomende schadeloosstelling. Het Hof wijst de eis af (9), op grond van de verjaring van de strafvordering — terwijl toch hier geen rechterlijk schandaal meer te vrezen was, aangezien de straf reeds was uitgesproken!

9. — Door een lek in een dijk van de Schelde wordt het erf A. tweemaal per dag, bij hoogwater, overstroomd. De dijk ligt echter op het erf B. Doch de eigenaar van het erf B. weigert zijn dijk te herstellen: fout of geen fout?

Geen fout, acht het Hof (10), want er bestaat voor B. geen enkele contractuele of wettelijke plicht tot herstellen van zijn dijk, ook al «vloeit» er schade uit voor derden.

Tot zover. Maar zou het Hof nog dezelfde mening huldigen, indien A. zich bereid verklaarde, de kosten voor zijn rekening te nemen? In dat geval zou de weigering van B. immers tot rechtsmisbruik groeien (11)?

10. — A. veroorzaakt een auto-ongeval, waarvan B. het slachtoffer wordt. Bezit B. een rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar van A.?

Op grond van de wet van 24 Mei 1937 (ingelast in de hypothecaire wet, artikel 20, 9°), eigenlijk niet (12). Deze wet gunt het slachtoffer slechts een voorrecht op het door de verzekeraar aan de verzekerde verschuldigd bedrag; en verder ontzegt ze alle bevrijdende kracht aan een betaling door de verzekeraar in handen van de verzekerde, zolang het slachtoffer niet schadeloos werd gesteld (vgl. B. W., artikel 1242).

De drang naar een rechtstreekse vordering van het slachtoffer tegen de verzekeraar is echter zo sterk, niet alleen in het buitenland, maar ook bij ons, dat de

meeste verzekeraars reeds handelen alsof ze bestond: ze betalen in handen van het slachtoffer, zonder ter zake geroepen te worden in het geding tussen het slachtoffer en de verzekerde.

Het levend recht der verzekeringen gaat dus onweerstaanbaar de weg der rechtstreekse vordering op. Wanneer het wettelijk recht het op zijn beurt zover zal gebracht hebben, dan zal dit alweer gebeurd zijn zonder de steun van het Hof van Verbreking.

11. — De hierboven aangehaalde arresten lijken we dus vatbaar voor discussie. Ook daar waar ze de wettigheid eerbiedigen, is het toch maar een uiterst strakke wettigheid.

Vanuit een zeker standpunt bekeken, lijken ze wel onaantastbaar. Maar hoe weinig verheven is toch dat standpunt!

Hoe graag voelde ik, in het hart van het Hof, een warmer streven naar «goede wil»! Maar neen, het legt zich bij premissen neer, zonder zich af te vragen of ze soms niet tot onbillijke gevolgen leiden.

Het Hof doet eigenlijk zoals een handelaar, die de klachten van zijn klanten naar de fabrikant doorstuurt — in casu naar de wetgever. Het stelt zich vaak tevreden met de al te bedeesde rol van rechtelijke brievenbus.

Als ten minste de fabrikant die brievenbus af en toe kwam lichten.

Professor René DEKKERS.

(1) Jean Limpens, «Qu'avons-nous fait de la démocratie?» — in *Le Flambeau* 1953, 391.

(1a) Zodoende wijkt het Hof van een aloude traditie af. We lezen immers in de *Practycke Civile* van Philips Wielant (rond 1508), aangehaald door H. P. Schaap (*Nederlands Juristenblad*, 1955, bl. 317):

«§1. Princen die geen oversten en hebben, wijsen naer huer conscientie ende niet rigoureuuslijck. So doen oock mijn heeren vanden Grooten Raedt, als opperste en souvereine jugen, ende als houdende *vicem præfecti prætorio*, ende hebben niet te volghen de conclusie van partijen, maer nemen aenschou aende waerachtichede, ende wijsen *ex bono et æquo*, daert van noode is, sonder te letten op de subtilheydt vanden rechte, oft deductie vander materie.

«§2. Nochtans en mach de prince noch zijnen grooten Raedt niet gaen buyten den reghel van rechte, wantmen verstaet dat sy useren vander conscientien die ghefunddeert is in rechte, ende niet vander conscientien die elck hem selven fabricceert.»

(2) Verbreking 24 Maart 1938 *Pasicrisie* 1938, 1, 106.

(3) Verbreking 6 Mei 1943 *Pasicrisie* 1943, 1, 157.

(4) Verbreking 7 April 1949, 27 April 1950, 25 Juni 1953 *Pasicrisie* 1949, 1, 273, 1950, 1, 593; 1953, 1, 857.

(5) Verbreking 16 Februari 1955 (Verenigde Kamers), *Journal des Tribunaux* 1955, met een grondige bespreking door mijn collega P. Forliers.

(6) Verbreking 7 Januari 1935 *Pasicrisie* 1935, 1, 99.

(7) Strafwetboek, art. 1: «Het misdrijf, dat door de wetten gestraft wordt met een criminele straf, is een misdaad. Het misdrijf, dat door de wetten gestraft wordt met een correctionele straf, is een wanbedrijf. Het misdrijf, dat door de wetten gestraft wordt met een politiestraf, is een overtreding.»

(8) Verbreking 16 Februari 1955 (Verenigde Kamers), nog onuitgegeven.

(9) Verbreking 26 Oktober 1944 *Pasicrisie* 1945, 1, 18. Zie dienaangaande mijn opstel: «Du dommage en germe», in de *Revue critique de jurisprudence belge*, 1953, bl. 93 tot 99.

(10) Verbreking 6 Januari 1949 *Pasicrisie* 1949, 1, 11.

(11) Vgl. Vrederegerecht Brussel 3 December 1937 *Belgique Judiciaire* 1938, 568, met een bespreking.

Raadsheer A. De Bersaques (*Revue critique de jurisprudence belge*, 1953, bl. 285) acht rechtsmisbruik reeds aanwezig, zodra het nagestreefde voordeel niet opweegt tegen de veroorzaakte schade. Ik onderschrijf die zienswijze volkomen.

(12) Verbreking 18 Oktober 1945 (twee arresten) *Pasicrisie* 1945, 1, 240 en 247.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 17 December 1954.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-Verslaggever : M. Huybrechts.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Advocaten : Mrs Van Leynseele en Van Rijn.

Onrechtmatige daad. — Jachtrecht. — Artikel 7 bis Jachtwet van 28 Februari 1882 is een toepassing van het in de artikelen 1382 en 1383 B.W. neergelegde beginsel. — Aansprakelijkheid voor de gehele schade van één van verscheidene personen, die allen schuld hebben gehad aan het ontstaan van de schade.

Indien schade is veroorzaakt aan groenten en bomen door wilde konijnen, die afkomstig waren van verschillende erven, en kan worden aangenomen dat zulks te wijten is aan de schuld van verscheidene jachtgerechtigden, die in gebreke zijn gebleven tijdig en op voldoende wijze het wild op hun respectieve jachtereinen te vernietigen, kan één hunner veroordeeld worden tot vergoeding van de volledige schade, tot het ontstaan waarvan hij heeft bijgedragen.

Zo art. 7bis van de Jachtwet van 28 Februari 1882, gewijzigd bij de wet van 4 April 1900, met het oog op de bescherming van de landbouw bepaalt, dat de vergoeding van de schade, veroorzaakt door konijnen aan vruchten en oogst, op het dubbel gebracht wordt, belet de bijzondere bepaling niet, dat wat de aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad betreft, dat artikel slechts een toepassing is van het in de artikelen 1382 en 1383 B.W. neergelegde beginsel.

In geval een derde schade lijdt door de samenlopende schuld van twee of meer personen, kan krachtens dit beginsel ieder van hen veroordeeld worden tot vergoeding van de volledige schade, tot het ontstaan waarvan hij door zijn daad of nalaten heeft bijgedragen.

De Schepper t/ De Deyn.

Gelet op het bestreden vonnis gewezen d.d. 11 Mei 1953 door de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, zetelende in hoger beroep;

Over het enig middel :

Schending van artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek en van artikelen 7 en 7bis der wet op de jacht van 28 Februari 1882, gewijzigd bij deze van 4 April 1900;

doordat het bestreden vonnis, alhoewel het aanneemt dat het niet bewezen is dat de schade, aan bomen en groenten berokkend op het eigendom van verweerder, uitsluitend werd veroorzaakt door overtollige konijnen die zich op eisers' jachtgoed bevonden. — hem nochtans veroordeelt tot een schadevergoeding gelijk aan het dubbel der gehele schade door verweerder geleden, en zulks doet onder voorwendsel dat de nalatigheid van aanlegger bijgedragen heeft tot het ontstaan dier schade;

dan wanneer men enkel moet vergoeden de schade die men door zijn foutieve daden heeft veroorzaakt en het bestreden vonnis geen enkele omstandigheid inroept die een afwijking van dit algemeen principe

zou rechtvaardigen, wel integendeel, vermits duidelijk uit de aangeklaagde beslissing blijkt dat afzonderlijke fouten van afzonderlijke eigenaars of houders van jachtrechten de door verweerder ondergane schade veroorzaakt hebben, zonder dat er, in feite of in rechte, tussen deze fouten welkdanig verband ook zou bestaan; — zodat uit het vonnis duidelijk blijkt : het gemis aan causaal verband tussen de fout die ten laste van eiser werd weerhouden en de schade die hij veroordeeld werd te vergoeden;

Overwegende dat het bestreden vonnis vaststelt dat een belangrijke schade berokkend werd aan de groenten en bomen in de boomgaard van verweerder, door wilde konijnen, die, ten minste gedeeltelijk, afkomstig waren van het goed waarop aanlegger het jachtrecht bezit dat aanlegger in gebreke was gebleven tijdig en op voldoende wijze het wild op zijn jacht te vernietigen en geen doeltreffende middelen had aangewend om de beschadiging van andermans eigendom te voorkomen, en dat die houding in zijn hoofde een nalatigheid en een fout uitmaakte die in rechtstreeks oorzakelijk verband stond met de door verweerder geleden schade

Overwegende, weliswaar, dat de rechter over de grond aanneemt dat een of meer derden een fout hebben kunnen begaan, die gebeurlijk ook in verband staat met diezelfde schade, maar nochtans terecht beslist dat dan nog aanlegger dient veroordeeld tot volledige vergoeding der gezegde schade, waartoe hij minstens heeft bijgedragen;

Dat, immers, zo artikel 7bis van de wet van 28 Februari 1882 op de jacht, gewijzigd door de wet van 4 April 1900, met het oog op de bescherming van de landbouw bepaalt dat de vergoeding van wegens konijnen aan vruchten en oogsten veroorzaakte schade op het dubbel gebracht wordt, die bijzondere bepaling nochtans niet belet dat, wat de burgerlijke verantwoordelijkheid betreft, vermeld artikel slechts een toepassing is van het beginsel gesteld bij artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek

Dat, krachtens dit beginsel, wanneer aan een derde schade veroorzaakt wordt door de samenloop van fouten van twee of meer personen, ieder dezer kan veroordeeld worden tot het vergoeden van de volledige schade tot de gehele verwezenlijking waarvan hij heeft bijgedragen, onverminderd het onderling verhaal;

Dat het bestreden vonnis dienvolgens de in het middel aangeduide wetsbepalingen niet geschonden heeft en het middel naar rechte faalt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en, aangezien de voorziening vóór 15 September 1953 betekend werd, tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerder.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 24 December 1954.

Voorzitter : M. Vandermersch.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bayot.
Advocaat-Generaal : M. Dumon.
Advocaat : Mr Simont.

Arbeidsovereenkomst. — Oproeping van de arbeider onder de wapenen. — Terugwerkende kracht van de wet van 22 Juli 1952.

Met de bedoeling de nadelen te verhelpen, welke de verbreking van hun arbeidsovereenkomst aan de onder de wapenen geroepen of opnieuw geroepen arbeiders bij het met onbepaald verlof naar huis zenden berokkent, is bij de wet van 22 Juli 1952 in de wet van 10 Maart 1900 artikel 28 bis ingevoegd, hetwelk bepaalt dat door de oproeping of de wederoproeping van de arbeider onder de wapenen de uitvoering van de arbeidsovereenkomst slechts geschorst wordt.

Met het oog op de toestand van de arbeiders, die zich ten dage van de inwerkingtreding van voormelde wet van 22 Juli 1952 reeds onder de wapenen bevonden, bepaalt artikel 3 dat de wet op deze arbeiders van toepassing is. Door dit artikel heeft de wetgever duidelijk zijn wil te kennen gegeven aan de nieuwe bepaling een terugwerkende kracht toe te kennen, zonder onderscheid toepasselijk op de arbeiders, die op het tijdstip van de oproeping of de wederoproeping onder de wapenen door een arbeidsovereenkomst gebonden waren.

Door de toepasselijkheid van bedoeld artikel 3 te beperken tot het enige uitzonderlijke geval, waarin de partijen het eens zijn geweest om de arbeidsovereenkomst te schorsen, heeft de rechter ten gronde beslist in strijd met de gewitte wil van de wetgever en daarenboven in de wet een onderscheid aangebracht, dat de wet niet heeft gemaakt en aan artikel 3 elk nut ontnomen, daar dit artikel uiteraard zonder gevolg moet blijven, wanneer de wil van partijen reeds de overeenkomst heeft geschorst.

Stap t/Vandenbrauene.

Gelet op de bestreden beslissing de 18 September 1953 gewezen door de Werkrechttersraad van beroep te Brugge, kamer voor werklieden;

Over het enig middel :

Schending van artikelen 1 en 3 van de wet dd. 22 Juli 1952 tot wijziging van de wet van 10 Maart 1900 op de arbeidsovereenkomst en de wet van 7 Augustus 1922 op het bediendencontract, 2 van het Burgerlijk Wetboek, doordat, daar het vaststaat dat de aanlegger onder de wapens geroepen werd op 1 Februari 1951 en met onbepaald verlof werd gezonden op 28 October 1952, de bestreden beslissing oordeelt dat de arbeidsovereenkomst van de aanlegger verbroken werd door de uitwerking van zijn onder de wapenroeping en, bijgevolg, de aanlegger van zijn vordering afwijst, om de reden dat «de wet van 22 Juli 1952 niet als gevolg kan hebben gehad een sedert achttien maanden verbroken overeenkomst terug in het leven te roepen en dat haar art. 3 het geval ver-

onderstelt waar aan de arbeidsovereenkomst geen einde werd gesteld en waar deze enkel geschorst werd», dan wanneer luidens artikel 1 van gezegde wet, het onder de wapens roepen van de arbeider de uitvoering van het contract slechts schorst en de wet volgens haar artikel 3 van toepassing is op de arbeiders die op de dag van haar in werkingtreding onder de wapens zijn;

Overwegende dat de bestreden beslissing, op grond dat de oproeping van een arbeider onder de wapens een overmacht uitmaakt, waardoor aan het arbeidscontract een einde wordt gesteld, aanneemt dat op het tijdstip dat aanlegger onder de wapens geroepen werd, namelijk op 1 Februari 1951, geen arbeidscontract tussen hem en zijn werkgever meer bestond en dat de wet van 22 Juli 1952, in werking getreden toen hij zich nog onder de wapens bevond, niet tot gevolg kan gehad hebben een sedert achttien maanden verbroken overeenkomst opnieuw van kracht te doen worden;

Dat voormelde beslissing, de draagwijdte van artikel 3 van bedoelde wet onderzoekend, laat gelden dat die bepaling enkel toepasselijk is op het geval waarin, ten tijde van de oproeping onder de wapens, aan het contract geen einde werd gemaakt en de partijen het eens geweest zijn om het enkel te schorsen;

Overwegende dat de wet van 22 Juli 1952, met de bedoeling de nadelen te verhelpen welke de verbreking van hun contract aan de onder de wapens geroepen of opnieuw opgeroepen werklieden bij het met onbepaald verlof naar huis zenden berokkent, in de wet van 10 Maart 1900 een artikel 28 bis ingevoegd heeft, hetwelk bepaalt dat door de oproeping of de wederoproeping van de werkmán onder de wapens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst slechts geschorst wordt

Dat, aan de andere zijde, artikel 3 van de wet van 22 Juli 1952, met het oog op de toestand van de werklieden welke zich reeds onder de wapens bevonden op de datum van haar van kracht worden, bepaalt dat de wet op deze werklieden van toepassing is;

Overwegende dat de wetgever door dit artikel duidelijk zijn wil heeft te kennen gegeven aan de nieuwe bepaling een terugwerkende kracht te geven toepasselijk zonder onderscheid op de arbeiders die op het tijdstip van de oproeping of de wederoproeping onder de wapens door de arbeidscontract gebonden waren;

Overwegende dat de uitlegging aan te nemen welke de rechter over de grond van artikel 3 der wet verstrekt, en de toepassing ervan zodoende tot het enige uitzonderlijke geval te beperken waarin de partijen het eens zijn geweest om het arbeidscontract te schorsen, niet alleen tegen de door de wetgever geuite wil indruisen zou, maar er ook op zou neerkomen in de wet een onderscheid in te voeren dat zij niet heeft gemaakt en aan artikel 3 elk nut te ontnemen, vermits dit artikel uiteraard zonder gevolg moet blijven wanneer de schorsing van het contract reeds door de wil der partijen verwezenlijkt werd;

Dat daaruit volgt dat het middel gegrond is;

Om die redenen,

Verbreekt de bestreden beslissing;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Werkrechttersraad van beroep te Gent, Kamer voor Werklieden.

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 20 October 1954.

Voorzitter : M. F. Van Parijs.

Raadsheren : M.M. De Groote en Soenens.

Advocaat-Generaal : M. Ely.

Advocaten : Mrs Van der Mersch (Ieper) en Delobel (Ieper).

Onrechtmatige daad. — Vereisten voor het recht op schadevergoeding deswege.

Hij die door een onrechtmatige daad van een bepaald voordeel is beroofd, kan van de dader schadevergoeding vorderen krachtens de artikelen 1382 en 1383 B.W., zonder dat hij een rechtsvordering had tegen degene, die hem dat voordeel verschaft en ingevolge die onrechtmatige daad is omgekomen.

Het volstaat dat door de onrechtmatige daad schade is ontstaan wegens de krenking van een rechtmatig belang. (In het onderhavige geval werden de twee zusters van het slachtoffer van een aanrijding door hem financieel geholpen, terwijl hij met hen samen woonde en een feitelijk gezin vormde.)

De geleden schade wordt niet beïnvloed doordat de zusters van het slachtoffer diens nalatenschap hebben verkregen, daar zij voordeel ontvingen uit het inkomen door arbeid van het slachtoffer.

O.M. en Van den Bussche t/ Van de Walle.

Overwegende dat, zoals hierboven uiteengezet werd, generlei fout of onvoorzichtigheid bewezen is in hoofde van het slachtoffer, zodat de ganse verantwoordelijkheid voor de aanrijding en haar gevolgen door verdachte dient gedragen;

Overwegende dat het geenszins vereist is dat de eiser van schadevergoeding in het raam van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, vóór de onrechtmatige daad, welke hem van een bepaald voordeel beroofde, tegenover de schenker van dit voordeel een door een rechtsvordering beschermd recht kon laten gelden;

Dat geen aldus begrepen rechtskrenking als voorwaarde gesteld is en integendeel in dat verband volstaat dat, door de onrechtmatige daad, schade ontstond wegens de krenking van een rechtmatig belang (Verbreking, 16 Januari 1939, Pas. I, 25; Verbreking, 28 October 1942, Pas. I, 261 — de door verdachte ingeroepen arresten dd. 15 April 1940 en 19 Mei 1952, onderscheidenlijk gepubliceerd in de Pas. 1940, I, 121, en 1952, I, 603, waar slechts terloops deze aangelegenheid wordt aangeraakt en die helemaal niet bepalen wat een «lésion de droit» aldaar beduidt, komen ten deze als niet beslissend voor; blijkbaar is in dit verband van meer belang het arrest dd. 10 Maart 1952, Pas. 1952, I, 427, waarin er op gewezen wordt

Overwegende dat in onderhavige aangelegenheid genomen; zie ook Aanspraak op schadeloosstelling uit onrechtmatige daad, J. Ronse, aggregaatsproefschrift uitgegeven bij Larcier in 1954, n^{rs} 43 en volgende, 298 en andere);

Overwegende dat in onderhavige aangelegenheid gebleken is dat het slachtoffer op het ogenblik van het ongeval 56 jaar oud was en ongehuwd;

Dat het sedert tientallen jaren met zijn zusters, de gestelde burgerlijke partijen, samenwoonde, welke eveneens ongehuwd zijn en thans onderscheidenlijk 57 en 55 jaar oud;

Dat het sedert 1933 in het onderhoud van de burgerlijke partijen voorzag, welke geen afzonderlijk beroep uitoefenden en slechts de huishouding van dit feitelijk gezin waarnamen;

Dat aldus dit onderhoud een bepaalde bestendigheid vertoonde, zodat met voldoende zekerheid vaststaat dat slechts de dood van de schenker hieraan een einde zou gesteld hebben;

Dat dan ook de burgerlijke partijen gerechtigd zijn, uit hoofde van de door hen geleden schade wegens het wegvallen van dat onderhoud — dat uitsluitend het gevolg is van de in dit geding gebleken onrechtmatige daad van verdachte — deze vergoeding te vorderen;

Overwegende dat bewezen is dat dit onderhoud in hoofde van de burgerlijke partijen als een rechtmatig voordeel gekenmerkt was;

Overwegende anderzijds dat de schade van de burgerlijke partijen tot dat onderhoud beperkt is en niet gans het inkomen van het slachtoffer, na aftrek van het gedeelte dat wegvalt door het overlijden, bestrijkt;

Dat inderdaad dat inkomen, na voormelde aftrek en verminderd met het bedrag van dat onderhoud, voor het slachtoffer alleen behouden bleef en aan de burgerlijke partijen niet ten goede kwam vóór hun broeder overleed;

Overwegende dat, gelet op het inkomen van het slachtoffer — evenzeer op hetgeen als vasstaande voorkomt na het beëindigen wegens leeftijdsgrens van zijn bediening in de bank van de Société Générale — en tevens gelet op de toestand van de burgerlijke partijen, die wegens het aanzienlijk inkomen van hun broeder een hogere welstand genoten en waarvan één bestendig ziekelijk was en deswege tot bijzondere kosten gebracht was, het jaarlijks voordeel door beide burgerlijke partijen genoten, uit hoofde van hierboven vermelde onderhoud, billijkerwijze dient beraamd op 60.000 frank gezamenlijk;

Dat in onderhavig geval dit bedrag dient gekapitaliseerd tegen 4,50 % en uitgaande van de leeftijd van het slachtoffer, waarvan de waarschijnlijke levensduur minder was dan deze van zijn zusters, de burgerlijke partijen;

Dat deze levensduur, overeenkomstig de huidige en vaststaande demographische gegevens, dient bepaald op 18 jaar, gelet op de leeftijd van het slachtoffer bij zijn overlijden, met name 56 jaar;

Dat aldus de stoffelijke schade door de burgerlijke partijen geleden, ingevolge het door de aanrijding veroorzaakt wegvallen van het onderhoud bedraagt : $60.000 \times 12,16 = 729.600$ frank;

Overwegende dat de burgerlijke partijen van het gevorderd bedrag aftrekken de sommen, welke zij na het overlijden van het slachtoffer ontvingen vanwege de «Kortrijkse Verzekering» en welke een gezamenlijk bedrag vertegenwoordigen van 79.038 frank;

Dat aldus voormelde stoffelijke schade bedraagt : 650.562 frank;

Overwegende dat, waar het wegvallen van het besproken onderhoud als een «zekere» schade bewezen is, de vermogens- of gezondheidstoestand van de burgerlijke partijen van belang ontbloomt is, dewijl het hier niet gaat om een recht op onderhoud wegens behoefte van een «zekere» schade, uit hoofde van krenking van een rechtmatig belang;

Overwegende dat, indien mag aangenomen dat de burgerlijke partijen hunnerzijds sommige diensten bewezen aan het slachtoffer, zulks blijkbaar de grondslag en oorzaak niet uitmaakte van het door het slachtoffer geschonken onderhoud en slechts een verschijningsvorm was van het feitelijk door de burger-

lijke partijen en het slachtoffer gevormd gezin, in de ruimere betekenis van dat woord;

Dat het wegvallen van die diensten bij het overlijden van het slachtoffer voor de burgerlijke partijen niet als een voordeel voorkomt, waardoor de schade beïnvloed wordt, doch veeleer als een pijnlijke herinnering aan het verdwijnen van een geachte en duurzame huisgenoot;

Overwegende dat de hierboven gebleken schade evenmin beïnvloed wordt door de omstandigheid dat de burgerlijke partijen intussen tot de nalatenschap van het slachtoffer zouden gekomen zijn;

Dat het onderhoud, waarvan de burgerlijke partijen thans beroofd zijn, immers teruggaat op het inkomen, dat het slachtoffer zou verdiend hebben na de datum waarop het ingevolge de aanrijding overleed en genermate op de thans door de burgerlijke partij verworven nalatenschap;

Dat het verwerven van die nalatenschap dan ook het ontstaan en het bestaan van de schade niet verhindert en haar omvang niet wijzigt;

Dat, indien moest bewezen zijn dat de burgerlijke partijen na het overlijden van hun broeder het verzekeringskantoor destijds door hem uitgebaat thans zelf voortzetten, zulks eveneens op de schade geen invloed zou uitoefenen, vooreerst omdat zij desondanks steeds van het onderhoud beroofd blijven en daarenboven omdat de inkomsten, welke zij aldus zouden verwerven, uitsluitend hun oorsprong vinden in een nieuwe bedrijvigheid, welke deze burgerlijke partijen na het overlijden van het slachtoffer zouden uitoefenen en welke voor hen een nieuwe last uitmaakt, waarvoor die inkomsten de vergoedingen zouden uitmaken;

Dat de commissielonen, welke de burgerlijke partijen zouden genieten in verband met destijds door het slachtoffer bemiddelde verzekeringsovereenkomsten, teruggaan enerzijds op de nalatenschap van het slachtoffer en anderzijds op het gebeurlijk voortzetten van het verzekeringskantoor door de burgerlijke partijen;

Dat het bestaan ervan derhalve ook in niets de schade door de burgerlijke partijen geleden wijzigt;

Overwegende dat alhier door partijen beiderzijds de raming aanvaard wordt, welke door de eerste rechter omtrent de overige posten van de schade gedaan werd;

Dat aldus de totale schade bedraagt 688.487,80 frank;

Om deze redenen,

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak:

Alle andere of strijdige besluiten als niet gegrond afwijzend,

Verklaart appellanten ontvankelijk in het beroep:

I. *Op strafgebied:*

II. *Op burgerlijk gebied:*

Doet het aangevochten vonnis te niet nopens de burgerlijke vordering en opnieuw wijzend:

Veroordeelt verdachte om aan de burgerlijke partijen een gezamenlijke schadevergoeding te betalen van 688.487,80 frank, met, zoals gevorderd, de vergoedende intresten sedert 7 November 1952, datum van het schadegeval, tot 30 April 1953, datum der stelling als burgerlijke partij, met de gerechtelijke intresten van deze laatste datum af, en met de kosten van de burgerlijke vordering in de twee instantiën.

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 22 December 1954.

Voorzitter: M. Van Hoy.

Raadsheren: M.M. de Walque en Buysse.

Advocaat-Generaal: M. Bohijn.

Advocaat: Mrs Delagrange.

Strafrecht. — Voortgezet strafbaar feit. — Geen veroordeling wegens een later bekend geworden strafbaar feit, terwijl verdachte reeds vroeger wegens de overige feiten, die de voortgezette uitvoering van éénzelfde misdadige opzet waren, is veroordeeld.

Verdachte veroordeeld wegens verschillende strafbare feiten, die door de rechter beschouwd worden als de aanhoudende uitvoering van éénzelfde misdadig opzet.

Na het uitzitten van deze straf wordt hij opnieuw vervolgd wegens een tot dusver aan de rechter onbekend gebleven feit, in hetzelfde tijdperk gepleegd ter uitvoering van hetzelfde misdadig opzet. Een afzonderlijke veroordeling kan niet worden uitgesproken ter zake van dat nieuw bekend geworden feit.

O. M. t/ Degraeve.

Overwegende dat beklaagde en het openbaar ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwegende dat de verjaring van de publieke vordering wegens feit A en ook wegens feit B in zover dit feit gepleegd werd vóór 22 December 1951, regelmatig gestuit werd door het beroep van het openbaar ministerie dd. 29 April 1954;

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling der zaak vóór het Hof, feiten A en B bewezen zijn gebleven; dat te recht deze beide feiten door de eerste rechter aangezien werden als zijnde in hoofde van beklaagde het uitwerksel geweest van een en hetzelfde misdadig voornemen en dat tot beteugeling van de beide feiten samen een enkele straf op beklaagde werd toegepast;

Overwegende dat beklaagde bij vonnis der correctionele rechtbank van Kortrijk dd. 8 Augustus 1953, hebbende kracht van gewijsde verworven, in een gevangenisstraf van negen maanden en een geldboete van 100 frank met de wettelijke opdecimen of een subsidiaire gevangenisstraf van een maand verwezen werd wegens feiten van dezelfde aard als deze waarvoor hij thans terechtstaat vóór het Hof en welke hij nagenoeg in hetzelfde tijdperk pleegde als de feiten, voorwerp der huidige rechtsvervolging; dat het aldus duidelijk voorkomt dat alle deze misdadige handelingen van beklaagde de opeenvolgende en aanhoudende uitvoering van één en hetzelfde misdadig opzet zijn geweest;

Overwegende dat het Hof, met het oog op een degelijke en rechtmatige beteugeling dan ook van oordeel is dat de door de correctionele rechtbank te Kortrijk uitgesproken straf insgelijks tot beteugeling van de thans in hoofde van beklaagde bewezen gebleven misdrijven A en B zal gelden;

Overwegende dat de beschikking van het bestreden vonnis in verband met de verbeurdverklaring van het vervalste stuk dient gewijzigd zoals hierna zal worden bepaald;

Om deze redenen:

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak, ontvangt het beroep van beklaagde en van het Openbaar Ministerie en erover beslissende,

Doet het bestreden vonnis te niet in zijn beschikkingen behoudens in deze met betrekking tot de verbeurdverklaring en tot de kosten; opnieuw rechtdoende, zegt dat de door de Rechtbank van Kortrijk tegen beklaagde uitgesproken straf bij vonnis dd. 8 Augustus 1953, insgelijks tot beteugeling van de tans, dat het inbeslaggenomen vervalst stuk verbeurd feiten zal gelden;

Bevestigt het bestreden vonnis wat de uitgesproken verbeurdverklaring betreft mits deze wijziging nochtans dat het inbeslaggenomen vervalst stuk verbeurd verklaard blijft als voortkomend uit het lastens beklaagde bewezen misdrijf;

Verwijst beklaagde in de kosten.

NOOT: Verg. o.a. Verbreking, 29 Juli 1954, R. W. 1954-1955, 1295.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 24 Januari 1955.

Voorzitter: M. De Preter.

Rechters: M.M. Tilkin en Cornette.

Advocaat: Mr Jan Lenaerts, loco Van der Donckt.

Arbeidsongeval. — Vordering tot herziening van het vastgestelde percentage der arbeidsongeschiktheid. — Ook een uit de normale evolutie van het letsel voortvloeiende wijziging in de toestand van het slachtoffer kan aanleiding geven tot herziening.

Onjuist is de mening, dat een normale evolutie van het geleden letsel een zodanige graad van zekerheid biedt, dat zij moet vermoed worden in aanmerking te zijn genomen, toen de bestendige arbeidsongeschiktheid bij accoord tussen partijen of bij vonnis werd vastgesteld.

Het kan mogelijk zijn, dat bij het bepalen van de bestendige graad van arbeidsongeschiktheid van het slachtoffer de eerste rechter of in geval van accoord beide partijen rekening hebben gehouden met een normale evolutie van de letsels, waaruit een lichamelijke wederaanpassing van het slachtoffer moest volgen en hierop eveneens hun raming hebben doen steunen; zulke gebeurtenis mag echter niet a priori als zeker worden beschouwd.

De regel van artikel 28, Arbeidsongevalwet, dat een verergering of verbetering van de arbeidsongeschiktheid in beginsel aanleiding geeft tot een verzoek om herziening en zodanig verzoek slechts bij uitzondering mag worden geweigerd, wanneer nl. zou komen vast te staan dat de aangevoerde verandering in de toestand van het slachtoffer ab initio als element van waardering heeft bijgedragen bij de bepaling van de graad van arbeidsongeschiktheid, hetzij omdat die verandering noodzakelijk was, hetzij omdat zij voorzien was.

Dit aanvankelijk element van waardering mag niet vermoed worden, maar moet ondubbelzinnig vaststaan en alle twijfel wegnemen tussen de theoretische genezing, die zich voordoet bij het vertonen van het karakter van bestendigheid, en de praktische genezing die gelijkstaat met de volledige lichamelijke uiteindelijke wederaanpassing van het slachtoffer.

Winterthur t/ Haan.

Gezien de stukken van het geding o.m.:

1) het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, verleend door de heer Vrederechter van het tweede kanton der stad Antwerpen, in dato van 28 Januari 1954;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het ingestelde beroep niet betwist wordt, en hetzelve trouwens, naar vorm en tijd, regelmatig blijkt;

Overwegende dat appellante zich keert tegen de zienswijze van de eerste rechter, waar deze hare vraag in herziening in het raam van artikel 28 der wet op de arbeidsongevallen, ongegrond verklaarde, omdat de ingeroepen wijziging in de toestand van het slachtoffer voort gevloerd was uit de normale evolutie van de destijds opgelopen letsels;

Overwegende dat volgens de eerste rechter een normale evolutie een zulkdanige graad van zekerheid biedt, dat zij moet vermoed worden als zijnde in aanmerking genomen, wanneer het accoord tussen partijen of het vonnis de bestendige graad van werk- onbekwaamheid vastgelegd heeft;

Overwegende dat deze zienswijze in een geval van verergering, die ook als een normale evolutie kan doorgaan, tot de onbillijkste gevolgen kan leiden;

Overwegende dat, zo het mogelijk zijn kan dat bij het bepalen van de bestendige graad van werk- onbekwaamheid van het slachtoffer de eerste rechter, of in geval van accoord beide partijen, rekening gehouden hebben met een normale evolutie van de letsels, waaruit een lichamelijke heraanpassing van het slachtoffer moest volgen, en hierop eveneens hun raming gesteund hebben, zulke gebeurtenis evenwel niet a priori voor een zekerheid moet gehouden worden;

Dat inderdaad de regel van het hierboven vermelde artikel 28 is: dat een verergering of mildering van de werk- onbekwaamheid principieel aanleiding geeft tot een vraag in herziening — en zulke eis slechts bij uitzondering te weigeren is — wanneer het namelijk zou komen vast te staan dat de aangevoerde verandering in de toestand van het slachtoffer ab initio als waarderingselement, hetzij omdat die verbetering noodzakelijk en fataal was, hetzij omdat ze voorzien was, bijgedragen heeft in het bepalen van de werk- onbekwaamheid;

Overwegende dat dit aanvankelijk waarderings- element niet mag vermoed worden, maar dat het op ondubbelzinnige wijze moet verworven zijn en alle twijfel wegnemen moet tussen de theoretische heling, die zich voordoet bij het vertonen van het bestendighedskarakter, en de praktische heling, welke gelijk staat met de volledige lichamelijke uiteindelijke heraanpassing van het slachtoffer;

Overwegende dat in weerwil van de mening van de eerste rechter, er geen tegenspraak kan gevonden worden tussen een voordien bepaalde medische stabilisatie of theoretische heling, en een later ontstane verbetering of praktische heling — want dat niet alleen de wetgever aan hetgeen algemeen genoemd wordt «heling» slechts het karakter van een *verschijnsel* toekent, en niet dit van een onherroepelijke zekerheid, vermits hij ze als volgt omschrijft: «vanaf de dag, waarop de onbekwaamheid het karakter van *bestendigheid* vertoont», hetgeen wel het accent legt op het *vertonen* van een bestendigheid in de werk- onbekwaamheid, en niet op het *beëindigen* van het *volledige herstel- of genezingsproces*, — zodat in de gebezigde tekst zelf het voorbehoud ingesloten wordt, dat aansluiten moet op artikel 28; — doch dat bovendien de gezonde rede het iedereen duidelijk maakt dat hetgeen gewoonlijk een heling genoemd wordt, overblijfselen of *verschijnselen* laten kan, in het goede of in het kwade,

die het aanvaarden van de theoretische heling niet in de weg staan, doch als gebeurlijke gevolgen ervan, wanneer zij inwerkend wordt, kunnen ontstaan;

Overwegende dat het in casu door niets bewezen wordt, dat bij de aanvankelijke vaststelling van de bestendige werkonbekwaamheid van geïntimeerde, er op ondubbelzinnige wijze rekening gehouden werd met de thans deskundig vastgestelde mildering van deze onbekwaamheid;

Overwegende dat aan de hand van die deskundige gegevens de actuele graad der werkonbekwaamheid van geïntimeerde teruggevallen is tot op 6 %;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak,
Alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Na erover beraadslaagd te hebben;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet dienvolgens het vonnis a quo te niet en doende wat de eerste rechter had moeten doen :

Verklaart de oorspronkelijke eis in herziening ontvankelijk en gegrond;

Zegt voor recht dat vanaf 26 Juni 1953, datum der dagvaarding, de blijvende gedeeltelijke werkonbekwaamheid van geïntimeerde herleid is tot op 6 %;

Verklaart voldoende het aanbod van appellante om vanaf 26 Juni 1953 de wettelijke vergoedingen aan geïntimeerde uit te keren, met inachtneming van een blijvende gedeeltelijke werkonbekwaamheid van 6 % en een basisloon van 47.000 frank;

Legt de kosten van beide aanleggen ten laste van appellante.

NOOT: Het bestreden vonnis van de Vrederechter is opgenomen in het R. W. 1953-1954, 1494.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN

31 Januari 1955.

Voorzitter : M. Croonen.

Rechters : M.M. Lowagie en Kiekens.

Advocaten : Mrs H. Nobels en Van de Werf.

Minderjarigheid. — Compromis. — Een gewoon geschil, waarbij een minderjarige betrokken is, moet sedert de wet van 12 Mei 1937 niet meer medegedeeld worden aan het O.M. — De voogd is bevoegd ten aanzien van een dergelijk geschil een compromis aan te gaan.

Het verbod aan de voogd om een geschil, waarbij zijn pupil als partij betrokken is, aan het oordeel van scheidsrechters te onderwerpen, wordt afgeleid uit de artikelen 83 en 1004 Rv. In art. 83 wordt inderdaad bepaald dat geschillen, waarbij minderjarigen betrokken zijn, aan het Openbaar Ministerie moeten worden medegedeeld, terwijl art. 1004 verbiedt een compromis te sluiten omtrent geschillen, die onderworpen zijn aan mededeling van het Openbaar Ministerie.

Hieruit blijkt dat het verbod slechts geldt voor het geval de minderjarige beroofd zou worden van de waarborg, die de mededeling van de zaak aan het O.M. voor hem oplevert.

In de huidige stand van de wetgeving moeten de gewone geschillen waarbij minderjarigen betrokken zijn, niet meer aan het O.M. worden medegedeeld.

De wet van 12 Mei 1937 tot aanvulling van de wet van 25 October 1919, betreffende de rechterlijke inrichting en de rechtspleging voor de Hoven en Rechtbanken, bepaalt inderdaad in haar enig artikel welke zaken aan het O.M. moeten worden medegedeeld.

Het vermeldt alleen de geschillen, over de voogdij, niet de gewone geschillen waarbij minderjarigen betrokken zijn, hetgeen wel het geval was in art. 83/6° Rv.

Hieruit volgt dat gewone zaken, waarbij minderjarigen betrokken zijn niet meer aan het O.M. moeten worden medegedeeld, waardoor het verbod van art. 1004 Rv. wegvalt. De voogd is mitsdien bevoegd een scheidsrechterlijk beding aan te gaan ten aanzien van een geschil, waarbij zijn pupil betrokken is.

Adrien de Marnix de Ste Aldegonde en Pericles Brogi
t/ Leens en Van den Bosch.

angezien de eisers qq. bij geregistreerd exploit van deurwaarder Scharpé te Borgerhout dd. 12 April 1954 de verweerders lieten dagvaarden, ten einde hen bij vonnis uitvoerbaar spijs elk verhaal en zonder borgstelling, solidaire te horen veroordelen om aan eisers te betalen de sommen van 200.000 fr. en 50.000 fr., met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Aangezien de verweerder Van den Bosch Frans, niet verschenen is en geen pleitbezorger heeft gesteld;

Aangezien de eisers laten gelden dat er op 22 April 1937, tussen hen en de verweerders een overeenkomst werd bedongen, waarbij deze laatsten het recht bekwamen voor een periode van 5 jaar, vuil te storten op het eigendom van eisers, gelegen langsheen de Schelde de Bornem, wijk A n° 62 van het kadaster, groot ongeveer 10 Ha.;

dat bedoelde overeenkomst verder voorzag dat bij het eindigen van de toegekende vergunning, de eigenaars het recht zouden hebben door een deskundige te doen nagaan of de voorwaarden van de vergunning nageleefd werden en in ontkennend geval, recht zouden hebben op een forfaitaire vergoeding van 50.000 frank;

Dat de aangestelde deskundige tot de vaststelling is gekomen dat de gestelde voorwaarden, door de verweerders niet werden nageleefd en de forfaitaire vergoeding dan ook verschuldigd was;

Dat partijen nochtans op 4 October 1952 overeenkwamen dat de verschuldigde vergoeding niet zou gevorderd worden, in geval de verweerders : 1° het perceel 62/b volledig zouden aanvullen ter hoogte van de andere reeds aangevulde percelen; 2° de oprit voorzien in de overeenkomst van 15 September 1952, volledig zouden uitvoeren

Aangezien de eiser op 15 September 1952, met eerste verweerder een tweede overeenkomst gesloten hebben, waarbij bedongen werd dat, zo de verweerders hernieuwing zouden bekomen van de aanbesteding voor het ruimen der vuilnissen van de Stad Brussel of een aanbesteding bekwamen van de Stad Antwerpen, de vergunning van 22 April 1947 voor een termijn van 5 jaren zou verlengd worden;

Dat verder de overeenkomst aan verweerders de verplichting oplegde een oprit aan te leggen volgens zeer preciese aanduidingen en plannen;

Dat verder nog bedongen werd dat verweerders deze overeenkomst mochten opzeggen, zo zij geen hernieuwing bekwamen voor de aanbesteding der Stad Brussel, doch dat zij zich in dit geval verplichtten de voorziene oprit aan te leggen en dit onder straf ener forfaitaire vergoeding van 200.000 frank

Aangezien verweerders op 22 November 1952 aan

eisers lieten weten dat zij de hernieuwing van de vergunning niet hadden bekomen en bijgevolg verzaakten aan de overeenkomst van 15 September 1952;

Dat verweerders nochtans in gebreke zijn gebleven de bedongen oprit aan te leggen, zodat de vergoeding van 200.000 frank verschuldigd is, alsook die van 50.000 frank, zoals voorzien in de bijkomende overeenkomst van 4 October 1952;

Aangezien de eerste verweerders in hooforde de onbevoegdheid van de Rechtbank opwerpen;

Dat zij tot staving van dit middel om de bevoegdheid af te wijzen, aanvoeren dat de basis-overeenkomst van 22 April 1947, in haar art. VIII een scheidsrechterlijk beding voorziet, dat beantwoordt aan alle wettelijke vereisten van de rechtsgeldigheid ervan; dat dit beding de wet tussen partijen uitmaakt en dienvolgens moet nageleefd worden;

Aangezien de eisers hiertegen laten gelden dat het beding in casu nietig is en zonder waarde, daar één der partijen die het ondertekende, namelijk Graaf Adrien de Marnix, handelde in hoedanigheid van voogd van twee minderjarigen en de voogd niet geldig kan compromitteren;

Dat eisers tot staving van hun stelling de rechtsleer van Prof. De Page inroepen (Droit Civil T. II, n° 211) waarin wordt vooropgesteld dat het verbod voor de voogd om een geschil bij een scheidsgerecht aanhangig te maken, hoewel niet door een speciale tekst voorzien, duidelijk wordt afgeleid uit de artikelen 83 en 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging; dat inderdaad in artikel 83 wordt bepaald dat de geschillen waarin minderjarigen betrokken zijn, aan het Openbaar Ministerie moeten worden medegedeeld terwijl artikel 1004 het verbod inhoudt een compromis te sluiten betreffende zaken die aan de Procureur des Konings mededeelbaar zijn.

Aangezien uit deze rechtsleer blijkt dat het verbod slechts bestaat voor het geval de minderjarige beroofd zou worden van de waarborg die de mededeling van de zaak aan het Openbaar Ministerie, voor hem uitmaakt;

Aangezien in de huidige stand van de wetgeving, de gewone geschillen waarin minderjarigen betrokken zijn, niet meer aan de Procureur des Konings moeten medegedeeld worden;

Dat inderdaad de wet van 12 Mei 1937, die deze van 25 October 1919 betreffende de rechterlijke inrichting en de rechtspleging van de Hoven en Rechtbanken aanvult, in haar enig artikel bepaalt welke zaken aan het Openbaar Ministerie moeten medegedeeld worden;

Dat de opsomming erin vermeld, alleen de geschillen betreffende de inrichting en het beheer, — en niet de gewone zaken waarin minderjarigen betrokken zijn, zoals dit wel het geval was in artikel 83, 6° van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, vermelding die met deze van hetzelfde artikel par. 3 geen dubbel gebruik maakt (Garçonnet, Proc. Civile, T. I, n° 203, 2° note 2);

Dat hieruit volgt dat de gewone zaken, zoals in casu, waarin minderjarigen betrokken zijn, niet meer aan het Openbaar Ministerie moeten medegedeeld worden en het verbod van artikel 1004 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is weggefallen;

Dat dienvolgens het scheidsrechterlijk beding dat wordt aangewend tot staving van het middel om de bevoegdheid van de Rechtbank af te wijzen, geldig en van waarde is en zijn uitwetsel moet krijgen;

Dat de Rechtbank dienvolgens onbevoegd is om over de eis te kennen;

Aangezien de beschikkingen van artikelen 2, 34, 36,

37, 40, 41 der wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, werden nageleefd;

Om deze redenen :

de Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verleent verstek tegen de niet verschenen verweerder Van den Bosch Frans en voor het voordeel, verklaart zich onbevoegd en veroordeelt eisers tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 21 Januari 1955.

Voorzitter : M. Fraeys.

Rechters : M.M. Vandenbussche en Desplenter.

Advocaten : Mrs Boudolf en Six.

Huwelijk. — Door vrederechter krachtens art. 214 b B.W. verleende machtiging mag hangende een geding tot scheiding van tafel en bed niet worden gewijzigd, maar moet worden ingetrokken, daar alleen de voorzitter der rechtbank alsdan bevoegd is om maatregelen betreffende het vermogen der echtgenoten te bevelen.

Wanneer de echtgenoten in een juridisch vastgestelde toestand van scheiding verkeren, is art. 214b B.W. niet meer van toepassing gedurende het geding tot scheiding van tafel en bed en worden de betrekkingen tussen de echtgenoten en de verplichtingen uit het huwelijk op een bijzondere wijze geregeld en aan de uitsluitende bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg en van haar voorzitter onderworpen; alleen de voorzitter is alsdan bevoegd de voorlopige maatregelen te bevelen betreffende de goederen van partijen, hangende het geding (artikelen 268 en 307 B.W.).

De machtiging om gedurende het geding tot scheiding van tafel en bed de opbrengst van de arbeid van de andere echtgenoot in ontvangst te nemen vertoont alle eigenschappen van een voorlopige maatregel betreffende de goederen, maatregel die alleen de voorzitter der rechtbank bevoegd is te bevelen gedurende het geding tot scheiding van tafel en bed.

De betrokken echtgenoot is dan ook, behoudens het geval «fraus legis», gerechtigd hangende het geding tot scheiding van tafel en bed, de intrekking te vorderen van een door de vrederechter krachtens art. 214b B.W. verleende machtiging. De vrederechter kan zijn machtiging intrekken op vertoon van de stukken, waarbij de scheiding van tafel en bed gevorderd wordt, zonder de werkelijke vermogens-toestand van de echtgenoten te moeten onderzoeken. De vrederechter is echter niet bevoegd een krachtens art. 214b B.W. verleende machtiging te wijzigen gedurende het geding tot scheiding van tafel en bed, daar hij om zulks te doen kennis moet nemen van de vermogens-toestand van de echtgenoten en daaromtrent een maatregel moet nemen, waartoe ingevolge art. 268 B.W. uitsluitend de voorzitter der rechtbank bevoegd is.

Breyne t/ Deville.

Overwegende dat beroep en incidenteel beroep regelmatig zijn naar de vorm, tijdig werden ingesteld en ontvankelijk voorkomen;

Overwegende dat het inleidend verzoekschrift van geïntimeerde ertoe strekt de machtiging aan beroepster verleend in het vonnis van de Heer Vrederechter van Oostende in dato 9 April 1946 om, bij toepassing van art. 214b B.W. rechtstreeks $\frac{3}{4}$ van het loon van geïntimeerde in ontvangst te nemen, in te trekken wegens het inleiden van een vordering tot scheiding van tafel en bed en wegens de volledige wijziging van de toestand van partijen sedert 1946; dat de eerste Rechter de machtiging herleidde op $\frac{1}{4}$ van de wedde van geïntimeerde; dat beroepster voorhoudt dat deze herleiding niet overeenstemde met hare inkomsten;

Overwegende dat geïntimeerde, beroeper op incidenteel beroep voorhoudt dat hij gerechtigd is tijdens de duur van het geding tot scheiding van tafel en bed de intrekking te vorderen van het vonnis van 9 April 1946;

Overwegende dat beroepster bij rekest van de heer Voorzitter dezer Rechtbank d.d. 25 Februari 1954 een vraag tot scheiding van tafel en bed indiende zoals vastgesteld in het bevelschrift van 8 April 1954; dat ingevolge het verzoekschrift van 9 April 1954, de heer Voorzitter dezer Rechtbank, bij bevel van 30 Mei 1954 voorlopige maatregelen beval betreffende het verblijf van beroepster en de bewaking van de kinderen voor de duur van het geding;

Overwegende dat de afwaking aan de verplichting van samenwoning opgelegd door art. 214 B.W. aanvang neemt op het ogenblik van het proces-verbaal waarin de Voorzitter het indienen van het rekest heeft vastgesteld (Kluyskens, VII, n° 461); dat wanneer de echtgenoten in een juridisch vastgestelde toestand van scheiding verkeren, art. 214b, niet meer toepasselijk is (Kluyskens, VII, n° 393); dat gedurende de procedure van scheiding van tafel en bed de betrekkingen tussen de echtgenoten en de uit het huwelijk voortspruitende verplichtingen op bijzondere wijze geregeld zijn en aan de uitsluitende bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg en haar voorzitter onderworpen zijn; dat de Voorzitter alleen bevoegd is, in elke stand van het geding, tot het nemen van de voorlopige maatregelen betreffende de goederen van de partijen (art. 267, 307 B.W.);

Overwegende dat de machtiging om gedurende het geding van scheiding van tafel de opbrengsten van de arbeid van de andere echtgenoot in ontvangst te nemen al de eigenschappen vertoont van een voorlopige maatregel over de goederen, maatregel die de Voorzitter der Rechtbank alleen bevoegd is te nemen gedurende het geding van scheiding van tafel en bed;

Overwegende dat de betrokken echtgenoot aldus, behoudens het geval van *fraus legis*, dan ook gerechtigd is, tijdens de duur van het geding tot scheiding van tafel en bed, de intrekking te vorderen van een vonnis door de Vrederechter verleend op grond van artikel 214b (Hayoit de Termicourt, P.P. 1939, p. 16; Vrederecht Chatelet, 31 November 1941, Pas. 1942, III, 72; Vrederecht Duffel, 17 September 1947, Rechtskundig Weekblad 1947-1948, 299); dat de Vrederechter bevoegd is om dergelijke machtiging in te trekken, daar hij dit kan doen op zicht van de stukken, waarbij de scheiding van tafel en bed gevorderd wordt zonder de werkelijke toestand van de goederen der echtgenoten te moeten onderzoeken; dat de Vrederechter echter niet bevoegd is, tijdens de procedure van scheiding van tafel en bed een machtiging op grond van artikel 214b te herleiden, vermits hij om dit te doen van de toestand van de goederen der echtgenoten kennis moet nemen en er een maatregel moet over treffen, waartoe de Voor-

zitter der Rechtbank, ingevolge artikel 268 B.W. uitsluitend bevoegd is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, wijzende op tegenspraak en in hoger beroep, alle meeromvattende besluiten als overbodig of ongegrond verwerpende, verklaart beroep en incidenteel beroep ontvankelijk;

verklaart het beroep ongegrond en het incidenteel beroep gegrond,

doet dienvolgens het vonnis a quo te niet en op nieuw wijzend, verklaart de vordering tot intrekking van het vonnis van 9 April 1946 gegrond wegens het inleiden van een vordering tot scheiding van tafel en bed,

zegt voor recht dat de machtiging aan beroepster door het vonnis van 9 April 1946 verleend, ophoudt uitwerking te hebben;

Veroordeelt beroepster tot de gerechtskosten van het hoger beroep.

NOOT : Zie in dit nummer het bij bovenstaand vonnis vernietigde vonnis van de Vrederechter te Oostende, dd. 15 Juni 1954.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST. NIKLAAS

1e Kamer. — 23 November 1954.

Voorzitter : M. Dirix.

Rechters : M.M. Elewaut en Neirinecx.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaat : Mr Maillet.

Betaling. — Respijtermijnen. — Niet de voorwaarden aanwezig om een daartoe strekkend verzoek in te willen.

Een verzoek om toekenning van uitsteltermijnen kan niet worden ingewilligd, indien gebleken is, dat de schuldenaar nog andere schulden heeft, zijn schuldeisers niet afbetaalt in evenredigheid tot het bedrag van hun onderscheiden schuldvorderingen, doch naargelang hij zich min of meer bedreigd gevoelt door maatregelen van tenuitvoerlegging, en niet de noodzakelijkheid inziet een algemene regeling te treffen met al zijn schuldeisers in dier voege, dat ieder hunner pondspondsgewijze voldaan wordt. Het toekennen van respijtermijnen mag niet leiden tot het gevolg, dat andere schuldeisers zouden bevoordeeld worden.

Schelfaut t/ Braeckevelt en Wegielske.

Overwegende dat eiser verklaard heeft te verzaken aan zijn vordering tegen tweede verweerder;

Overwegende dat eerste verweester in persoon verschenen is;

Overwegende dat zij hierna, voor zoveel als nodig, als gehuwde vrouw door de Rechtbank wordt gemachtigd om in rechte te staan;

Overwegende dat zij de schuld niet betwist doch vraagt om ze te mogen kwijten bij middel van afkortingen van 550 frank per maand;

Overwegende dat zij daartoe inroep dat de geleverde waar grotendeels bestaat in badcostumes die

zij niet kon verkopen ten gevolge van het buitengewoon slechte weder tijdens verleden seizoen;

Overwegende dat dit feit onvoorzienbaar was en in zichzelf wel van aard zou zijn om het toekennen van zekere termijnen te rechtvaardigen;

doch dat het uit de debatten is gebleken dat verweerster nog andere schulden heeft en dat zij die schuldeisers niet afbetaalt in evenredigheid met het bedrag van de respectieve schuldvorderingen, doch volgens dat zij zich min of meer bedreigd voelt door de uitvoeringsmaatregelen tot dewelke de een of andere van haar schuldeisers gebaart te willen overgaan;

Overwegende dat verweerster niet schijnt te willen inzien een algemene regeling te moeten bewerkstelligen met al haar schuldeisers, derwijze dat ieder van hen ponds-pondsgewijze zou betaald worden.

Overwegende dat er in dergelijke omstandigheden geen aanleiding bestaat om termijnen van respijt te verlenen die voor gevolg zouden hebben dat andere schuldeisers tegenover eiser zouden bevoordeeld worden;

Om deze redenen,

De Rechtbank, melding makende dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 Juni 1935 nageleefd werden;

Verleent akte aan eiser dat hij aan zijn vordering verzaakt tegenover tweede verweerder;

Machtigt, voor zoveel als nodig, eerste verweerster Lydie Braeckevelt, om in rechte te staan;

Verklaart de vordering, wat haar betreft, ontvankelijk en gegrond, dienvolgens verwijst haar om aan eiser te betalen de som van 9.456, — frank, met de gerechtelijke intresten en met de kosten van het geding.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

19 Januari 1954.

Vorzitter : M. Van Dessel.

Rechters : M.M. Blondé en Devos.

Referendaris : M. Goemans.

Advocaten : Mrs. Speyer en Van Nieuwenburgh.

1. Handelsdaad. — Aannemingsovereenkomst. — Bevoegdheid Rechtbank van Koophandel.
2. Vennootschap. — Omvang van de bevoegdheid van de zaakvoerder ener P.V.B.A. tot het verrichten van daden van beheer.
3. Expertise. — Opdracht aan deskundige om bepaalde vaststellingen te doen. — Onbenoemde overeenkomst. — Strekking daarvan. — Betekenis van het beding « expertise zonder beroep ». — Inachtneming door de deskundige van de rechten van beide partijen.

1. Aannemingsovereenkomst van private werken is vanwege de aannemer een daad van koophandel, zodat de Rechtbank van Koophandel bevoegd is om kennis te nemen van een tegen de aannemer gericht eis betrekkelijk de uitvoering van die overeenkomst.

2. Indien de aannemingsovereenkomst ondertekend is door de zaakvoerder ener P.V.B.A. in deze hoedanigheid, is alleen de P.V.B.A. gehouden tot nakoming van de overeenkomst.

Wanneer bedoelde zaakvoerder, ditmaal handelende niet alleen in die hoedanigheid, doch ook in eigen naam, later een overeenkomst heeft ondertekend,

waarbij aan een deskundige opgedragen wordt zekere vaststellingen ten aanzien van de in uitvoering zijnde werken te doen, is ook de zaakvoerder persoonlijk daardoor gebonden, voor zover mocht blijken, dat hij, zonder aannemer van de bouw te zijn, daarbij belang had.

Waar de zaakvoerder van een P.V.B.A. bevoegd is tot alle daden van beheer, moeten deze woorden niet in hun streng burgerrechtelijke betekenis worden opgevat, doch met betrekking tot het maatschappelijk doel van de vennootschap; waar hij een aannemingsovereenkomst kan sluiten, behoort ook tot het dagelijks beheer het geven van opdracht aan een deskundige om bepaalde vaststellingen te doen met betrekking tot de uitvoering van die overeenkomst, daar zodanige opdracht niet de inwilliging van een eis, noch een dading oplevert.

3. De overeenkomst, waarbij aan een deskundige wordt opgedragen bepaalde tekortkomingen van partijen vast te stellen, zonder dat hem wordt opgedragen een scheidsrechterlijk vonnis uit te spreken, is een onbenoemde overeenkomst.

Een krachtens zodanige opdracht opgemaakt verslag heeft dezelfde bewijskracht als een door de Rechtbank bevolen expertise.

Het verslag is bindend voor de partijen. Waar bij meerbedoelde overeenkomst is bepaald dat het verslag « zonder beroep » zijn zou, is het woord « beroep » niet gebruikt in de betekenis die dat woord heeft in de Burgerlijke Rechtsvordering, doch betekent het slechts dat na de nederlegging van het verslag van de deskundige geen nieuwe gelijkwaardige expertise zou kunnen worden uitgelokt.

Wanneer echter blijkbaar een vergissing in de expertise geslopen is of hetzij de opdracht aan de expert, hetzij zijn verslag onvolledig is, kan de Rechtbank op verzoek van een van partijen of ambtshalve een aanvullende expertise bevelen.

Wanneer, zoals in het onderhavige geval, de deskundige aan beide partijen kennis heeft gegeven van dag en uur zijner expertise en deze in hun aanwezigheid heeft verricht, heeft hij de rechten van beide partijen in acht genomen.

Siebens en Platteau t/ Opbouw en Sandee.

Wat betreft de procedure :

Aangezien na de debatten partijen mededelingen wisselden en slechts op het einde van de maand Mei 1953 de voor de berechting van de vordering noodzakelijke stukken neerlegden; deze teruggevraagd werden in de loop der maand Juli 1953 om te dienen in een andere rechtspleging, en terug werden neergelegd op 10 December 1953;

Aangezien de mededelingen tussen partijen regelmatig onder elkaar werden medegedeeld en er geen aanleiding bestaat tot heropening der debatten;

Wat betreft de ontvankelijkheid van de eis tegenover tweede verweerders Sandee :

Aangezien de rechtbank bevoegd is om van dit deel van de eis kennis te nemen daar het strekt tot uitvoering van een overeenkomst van aanneming van private werken die op zichzelf een handelsdaad uitmaakt in hoofdte van de aannemer;

Aangezien nochtans het litigieuze aannemingskontraakt werd ondertekend door tweede verweerder in zijne hoedanigheid van zaakvoerder van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Opbouw » en deze dus alleen gehouden is tot de uitvoering van die bouwovereenkomst;

Aangezien aanleggers anderzijds een overeenkomst voorbrengen waarbij tweede verweerder, ditmaal handelende niet alleen als zaakvoerder van de P.V.B.A. Opbouw, doch ook in eigen naam, samen met aanleggers, zekere vaststellingen betreffende de in uitvoering zijnde werken opdroeg aan de heer deskundige, architect Innocent;

Aangezien, in de mate waarin verder zou beslist worden dat deze vaststellingen bindend zijn voor partijen, dit ook geldt ten overstaan van tweede verweerder, voor zover hij, geen aannemer van het gebouw zijnde, hierbij zou kunnen belang hebben;

Aangezien de vordering tegen tweede verweerder persoonlijk slechts in die mate ontvankelijk is.

Wat betreft de aanstelling van de deskundige, dhr Innocent:

Aangezien eerste verweerder zich tegenover aanleggers verbond om veranderingswerken aan te brengen in een gebouw, gelegen te Berchem en toebehorende aan aanleggers; wanneer in de loop der uitvoering van de werken tussen partijen geschillen waren ontstaan, volgende overeenkomst op 10 Oktober 1953 opgesteld werd:

« Om alle latere geschillen te vermijden en de rechten, verplichtingen en tekortkomingen vast te stellen, in verhouding tot het lastenkohier, verklaren beide partijen zich akkoord om als deskundige aan te stellen de heer Innocent, architect, Frederic de Merodestraat 1, Berchem. Hij zal als opdracht hebben het opstellen van alle rekeningen tussen partijen, het vaststellen der opgelopen schade der partijen dit alles in verhouding tot het lastenkohier en der in feite uitgevoerde werken door de partij ter enerzijde.

» Beide partijen verklaren dat het op te maken verslag bindend zal zijn en zonder beroep ».

Aangezien ingevolge deze opdracht dhr deskundige Innocent op 6 December 1952 zijn verslag opstelde en aan partijen mededeelde;

Aangezien partijen twisten over de draagwijdte van deze overeenkomst en verweerders de nietigheid van de aanstelling en van het optreden van de deskundige opwerpen;

Aangezien de bedoeling van partijen niet is geweest dhr Innocent als scheidsrechter aan te stellen, daar hem geen veroordeling van de ene of de andere partij werd gevraagd, noch de vaststelling van een recht; het geschrift alleen betrekking heeft op een bewijslevering en op materiële vaststellingen, zelfs indien hieruit automatisch een afrekening tussen partijen voortvloeit;

het hier gaat om een onbenoemd kontrakt, dat wel gelijkenis vertoont met de lastgeving ten aanzien van de verhouding tussen de opdrachtgever en de deskundige, doch niet ten aanzien van de rechtsgevolgen, welke tussen partijen kunnen voortvloeien uit de opgedragen vaststellingen;

Aangezien een verslag opgesteld in uitvoering van zulkdanige opdracht dezelfde bewijskracht moet hebben als een expertise door een rechtbank bevolen; een gerechtelijke expertise dezelfde bewijskracht heeft, of partijen akkoord waren over die onderzoeksmaatregel en de zending, of deze na een betwisting werd bevolen; welnu, de opdracht aan de deskundige even bindend is wanneer het akkoord vastgesteld is door een vonnis of een onderhandse overeenkomst, daar het vonnis alleen de authenticiteit en de uitvoerbaarheid bijgeeft, terwijl de inhoud van de wederzijdse verplichtingen dezelfde blijft;

Aangezien het in die zin is dat men moet begrijpen dat het verslag, volgens de termen van het akkoord,

bindend zal zijn; het woord « beroep » niet kan gebruikt zijn in de betekenis, die het heeft in de burgerlijke rechtspleging, daar er geen scheidsgerecht was en die term aldus betekent dat na de neerlegging van het verslag van de deskundige geen nieuwe evenwaardige expertise zou kunnen uitgelokt worden;

Aangezien nochtans, wanneer een blijkbaar vergissing in een gerechtelijke expertise is geslopen of wanneer hetzij de eerste zending van de expert, hetzij zijn verslag onvolledig is, de rechtbank op vraag van een der partijen of van ambtswege een aanvullende expertise kan bevelen;

Aangezien eerste verweerder opwerpt dat de betwiste overeenkomst niet geldig in haar naam kon aangegaan worden door haar zaakvoerder, tweede verweerder, omdat zij een daad van beschikking zou uitmaken die niet de zaakvoerders, doch de vennoten zelve der vennootschap alleen geldig zouden kunnen stellen;

Aangezien, waar de zaakvoerder van een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid bevoegd is om alle daden van beheer te stellen, deze niet in hun algemene, streng burgerrechtelijke betekenis moeten verstaan worden, doch in verhouding met het maatschappelijk doel van de vennootschap; waar de zaakvoerder een bouwovereenkomst kan afsluiten, het ook tot het dagelijks beheer behoort opdracht te geven voor zekere litigieuze materiële vaststellingen, zoals zij, bevoegd om in rechte te verschijnen, voor de rechtbank hun akkoord kunnen geven tot zulke onderzoeksmaatregel, welke noch de inwilliging van een eis, noch een dading uitmaakt;

Aangezien verder verweerders tot de nietigheid van het optreden van de heer deskundige Innocent besluiten, omdat hij, voor het deel van zijn plichten dat in een expertise zou bestaan, de rechten van de verdediging zou hebben gekrenkt en voor het deel dat een arbitrage zou zijn, de vormvoorschriften, door het wetboek van burgerlijke rechtspleging opgelegd, niet zou hebben nageleefd;

Aangezien verweerders akkoord zijn dat een minnelijke expertise principieel aan geen der vormvereisten van het wetboek van burgerlijke rechtspleging is onderworpen; dat zij met recht aanvoeren dat de essentiële voorwaarden om het recht van verdediging van elk der partijen te vrijwaren, moeten vervuld zijn;

Aangezien nu uit de medegedeelde stukken, en onder meer uit het deskundig verslag van dhr Innocent blijkt dat hij verweerders inlichtte over dag en uur van zijne vaststellingen, dat hij deze zelfs deed in hun aanwezigheid en hun zijn opmetingen mededeelde om ze te onderzoeken; verweerders daarentegen de onpartijdigheid van de deskundige van den beginne af in twijfel trokken en weigerden hem de stukken en inlichtingen te verschaffen die hij vroeg;

Aangezien anderzijds de vormvoorschriften van een scheidsrechterlijke procedure niet dienden nageleefd te worden daar de opdracht van dhr Innocent erin bestond zekere vaststellingen te doen, en geenszins een geschil te beslechten noch een veroordeling uit te spreken;

(Het overige zonder belang).

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE OOSTENDE

15 Juni 1954.

Rechter : M. Kisters.

Advocaten : Mrs Six en Boudolf

Huwelijk. — Gedurende een geding tot scheiding van tafel en bed kan de vrederechter een door hem krachtens art. 214 b B.W. verleende machtiging wijzigen.

Hangende een geding tot scheiding van tafel en bed behoeft de vrederechter een door hem op grond van art. 214b B.W. verleende machtiging niet in te trekken; hij is daarentegen bevoegd de machtiging te wijzigen wegens verandering in de financiële omstandigheden der echtgenoten.

Deville t/ Six.

Overwegende dat de vordering strekt tot herziening van een vonnis dezer rechtbank in d.d. 9 April 1946 hetwelk op grond van artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek de verweerster gemachtigd heeft de $\frac{3}{4}$ der wedde van eiser rechtstreeks in ontvangst te nemen;

Overwegende dat verweerster antwoordt dat de vordering ongegrond is;

Overwegende dat eiser de volledige intrekking vraagt van het vonnis van 9-4-1946; dat eiser te dien einde aanvoert :

1°) dat verweerster op 8 April 1954 een geding in lijfscheiding ingespannen heeft; dat derhalve de Vrederechter onbevoegd is om tijdens een proceduur in lijfscheiding nog vonnissen uit te spreken op grond van artikel 214b van het burgerlijk wetboek;

2°) dat sedert het vonnis van 9 April 1946 de geldelijke toestand tussen partijen zo gewijzigd is dat de machtiging verleend aan de verweerster geen reden van bestaan meer heeft;

Overwegende dat bij vonnis dezer rechtbank in d.d. 9 April 1946 de verweerster gemachtigd is geweest om de $\frac{3}{4}$ van de wedde van eiser rechtstreeks in ontvangst te nemen; dat dit vonnis in kracht van gewijsde is en regelmatig uitgevoerd wordt;

Overwegende dat op 8 April 1954 verweerster een rekwest in lijfscheiding tegen eiser neergelegd heeft bij de heer Voorzitter der rechtbank van Brugge;

1. Intrekking wegens beweerde onbevoegdheid :

Overwegende dat eiser aanvoert dat zodra een echtgenoot een rekwest in echt- en lijfscheiding neerlegt hieruit noodzakelijk voortvloeit dat de Vrederechter automatisch en van rechtswege onbevoegd wordt om nog delegatie te verlenen op grond van artikel 214b van het burgerlijk wetboek

Overwegende dat die aanvoering zonder pertinentie is vermits de vordering niet gesteund is op 214b maar op 214f en dat zij niet strekt tot verlenen van delegatie doch tot het tegenovergestelde ervan;

2. Intrekking wegens nieuwe feiten :

Overwegende dat eiser aanvoert dat volgende feiten ontstaan zijn sedert het vonnis van 9-4-1946;

a) verweerster is handelaarster geworden en ingeschreven in het handelsregister; zij baat een herbergpensioen uit met 8 kamers en verdient ongeveer 6000 fr. per maand netto;

b) een kind is gehuwd, woont afzonderlijk en is niet meer ten laste van verweerster;

c) een ander kind, oud ongeveer 19 jaar werkt, als

serveuse of dienstmeid in de herberg en spaart aan verweerster de kosten van loon van een vreemde werknemer; dit kind helpt verweerster om geld te winnen en mag niet meer aangezien als ten laste zijnde van verweerster;

d) verweerster heeft de eiser uitgezet uit het echtelijk dak; eiser moet een afzonderlijk appartement in huur nemen en afzonderlijk eten hetgene hem verdere kosten veroorzaakt;

e) verweerster heeft nog alleen een kind ten laste;

Overwegende dat verweerster bovenstaande feiten niet betwist; dat zij nochtans beweert dat de uitbating der herberg niet winstgevend is; dat zij echter zich onthoudt zulks te verrechtvaardigen door hare rekenboeken en fiscale verklaringen;

Overwegende dat in die omstandigheden de delegatie dient herleid op een derde; dat de vordering in die mate gegrond is;

Om deze redenen :

Herzien het vonnis van 9 April 1946 en verklaren dat de machtiging verleend door gezegd vonnis aan vrouw Breyne herleid is op een derde der wedde van eiser Deville;

Gezien de hoedanigheid van partijen, verklaren de kosten gecompenseerd;

Vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande beroep, zonder borgstelling, zelfs op de minuut.

NOOT: Zie in dit nummer het vonnis van de Rechtbank te Brugge dd. 21 Januari 1955, waarbij bovenstaand vonnis is vernietigd.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 8 December 1954.

Rechter : M. Struyf.

Advocaten : Mrs Van den Berghe en Angenot,
loco Boelens.

Arbeidsongeval. — Begrip.

Het abnormale, dat volgens de Arbeidsongevallenwet een geval moet doen beschouwen als een ongeval, mag niet naar een theoretische en onveranderlijke norm worden beoordeeld. Opdat de kracht, die plotseling en van buiten af het organisme aantast, als abnormaal zal kunnen worden aangemerkt, volstaat het dat het organisme geen voldoende weerstandsvermogen bezit om te kunnen weerstaan aan die plotseling inwerkende kracht.

Het letsel, veroorzaakt door een krachtinspanning welke degene heeft overschreden die door het normaal uitoefenen van het beroep wordt geleverd, moet als arbeidsongeval in de zin van artikel 1 Arbeidsongevallenwet worden aangemerkt.

V. D. J. t/ N.V. L. P.

Aangezien de deskundige mededeelt dat aanlegger op 7 Januari l.l. met een tendo synovitis aan linker pols behept werd, welke een volledige tijdelijke werkonbekwaamheid tot 6 Februari 1954 te weeg gebracht heeft zonder evenwel blijvende letsels na te laten;

Aangezien de de partijen verdeeldhoudende vraag is of het hier om een arbeidsongeval of om een beroepsziekte gaat;

Aangezien blijkens verklaringen door aanlegger op onze terechtzitting van 12 November l.l. afgelegd en

nagenoeg door de overgelegde bescheiden bevestigd, aanlegger nooit te voren met het genoemde tendo synovitis behept geweest is; dat hij op datum der feiten omstreeks 8 uur bij zeer koud weder en diep gevoren grond zijn werk in de Scheldestraat aangevangen heeft; dat hij, na kunstmatige ontvriezen, de kasseien van de straatweg verwijderd heeft en de grond met een pioche los gemaakt heeft; dat omstreeks 9.30 uur bij het terug aandammen van de grond — die in de Scheldestraat in normale omstandigheden aangezien wordt als zware grond gemengd met betonstukken en steen — aanlegger precies omdat de gemengde grond zo hard was, in een abnormale houding heeft moeten werken en in plaats van «recht» te dammen «in de zijde» heeft moeten stampen; dat hij plots een hevige steek in zijn linker duim gevoeld heeft met pijn die tot in pols en voorarm reikte;

Aangezien het abnormale dat volgens de arbeidsongevallenwetten een van de karakteristieken moet zijn van een bepaald geval om het voor een ongeval te kunnen houden, niet naar een theoretische en onveranderlijke norm mag beoordeeld worden. Opdat de kracht die plots en van buiten af het organisme aanvalt, voor abnormaal zou kunnen gehouden worden, volstaat dat dit organisme geen voldoende weerstandvermogen bezit om te kunnen weerstaan aan die plots inwerkende kracht;

Aangezien de rechtsleer en ook de rechtspraak door ons aanvaard, beslissen dat het letsel veroorzaakt door een abnormale krachtingspanning, zegge deze die de krachtingspanning heeft overschreden welke door het normaal uitoefenen van het beroep gevegd wordt, als arbeidsongeval in de zin van artikel 1 der arbeidsongevallenwetten moet aangemerkt worden.

Aangezien in het onderhavig geval de daartoe in rechte benoemde deskundige, na contradictoir onderhoor van partijen, volhardt in zijn expertise-besluit en van oordeel blijft dat, gelet op de aard van het werk, de omstandigheid dat de zware grond van de Scheldestraat bevroren was, dat om deze grond aan te dammen, welke samengesteld was uit zware grond, bevroren klompen, stukken beton en steen, aanlegger een speciale houding heeft moeten aannemen en een buitengewone krachtingspanning heeft moeten doen die de gewone inspanning, vereist voor het normaal uitoefenen van zijn beroep, te boven is gegaan en dat deze abnormale krachtingspanning ook voor de litigieuze letsels aansprakelijk moet gehouden worden;

Aangezien daaruit moet worden afgeleid dat aanlegger in genoemde omstandigheden van tijd en plaats getroffen werd — niet door een beroepsziekte gelijk verweerster het voorhoudt, maar door een arbeidsongeval, in de zin der bepalingen van de arbeidsongevallenwetten voormeld;

Aangezien aanlegger thans aanspraak maakt op een basisloon van 64.121 frank en verweerster hier tegen geen bezwaar maakt;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter van het vierde kanton der stad Antwerpen,

Rechtdoende op tegenspraak,

Zeggen in rechte dat het op 7 Januari 1954 door aanlegger opgelopen ongeval een arbeidsongeval is in de zin van artikel 1 der samengeordende arbeidsongevallenwetten;

Veroordelen derhalve verweerster om aan aanlegger te betalen de wettelijke vergoedingen voorzien bij de wet op de arbeidsongevallen voor:

tijdelijke volledige werkonbekwaamheid tot 6 Februari 1954, datum van heling der verwondingen,

zonder bestendige arbeidsongeschiktheid na te laten; Veroordelen verweerster deze vergoedingen te betalen op basis van het gemiddeld dagloon, zegge 64.121 fr. : 365;

Veroordelen verweerster bovendien tot de kosten van het geding, deze tot heden begroot op 1.475 frank, hierin begrepen 300 frank voor ereloon voor de verschijning van de heer M. Leclef ter zitting van 12 November l.l.;

Verklaren dit vonnis uitvoerbaar, niettegenstaande elke voorziening.

VREDEGERECHT TE WOLVERTEM

15 September 1954.

Rechter: M. Nys.

Advocaten: Mrs Van Hemelrijk en Lindemans.

Pacht. — Bevoegdheid Vrederechter. — Opzegging van de pacht door een van de mede-eigenaren als zaakwaarnemer van de anderen. — Toepasselijkheid van de Pachtwet en niet van de Handelshuurwet, indien het gehuurde in hoofdzaak bestemd is tot de exploitatie van een landbouwbedrijf. — Niet toepasselijkheid van art. 15 tweede lid, wet van 7 Juli 1951, indien de pachter zonder het goedvinden van de eigenaar in het bezit van het gepachte gebleven is. — «Eigen gebruik» niet ernstig bedoeld?

Een vordering van de verpachter tegen de pachter tot vergoeding van schade wegens het onrechtmatig in het bezit houden van het gepachte door de huurder, welk bedrag zij ook moge belopen, behoort krachtens art. 3/1° van de wet op de bevoegdheid tot de kennisneming van de Vrederechter, daar bedoelde schade, waarvan de vergoeding gevorderd wordt, is tot stand gekomen gedurende en ter gelegenheid van de uitoefening van zijn pachtrecht door de pachter.

In beginsel doet de opzegging, gedaan door slechts één van de mede-eigenaren van het verpacht goed, die in persoonlijke naam handelt, de pacht niet eindigen. Dit is echter anders, zo die eigenaar handelt als gevolmachtigde of als zaakwaarnemer van zijn mede-eigenaren. In het onderhavig geval blijkt dat hij als zaakwaarnemer heeft gehandeld.

Toepasselijk is de pachtwet en niet de wet op de handelshuurovereenkomsten, indien de hoofdbestemming van het verhuurde de exploitatie van een landbouwbedrijf is en slechts bijkomend daarin een handel of ambacht uitgeoefend wordt.

De pachter kan zich niet beroepen op het bepaalde bij het tweede lid van art. 15 van de wet van 7 Juli 1951, indien blijkt dat de pachter zonder goedvinden van de eigenaar in bezit van het gepachte gebleven is.

De opzegging is geldig, al beweert de pachter dat de door de verpachter opgegeven reden, nl. het in eigen gebruik nemen, niet ernstig bedoeld is. Dit zal immers eerst kunnen blijken, wanneer de eigenaar in het werkelijke bezit van zijn verpacht goed zal zijn getreden.

V. G. en P. K. t/ G. B. G.

Gelet op de dagvaarding bij exploit van deurwaarder Albert Waeyenberg d.d. 9 Juni 1954 ertoe strekkende:

A) Gedaagde voor recht te horen zeggen dat de de

dato 27 November 1950 bij aangetekend schrijven gegeven opzegging rechtsgeldig is, gedaagde dienvolgens te horen veroordelen om de goederen (land, weide, huis, tuin, molen) gelegen te M., welke hij van aanleggers in pacht heeft aan de jaarlijkse pacht-prijs van 6.330 frank vermeerderd met de belastingen hetzij 542 frank en deze voor dewelke hem opzegging is gegeven te verlaten en ter vrije beschikking te stellen van aanleggers; — te horen zeggen dat bij gebreke zulks te doen aanleggers zullen gemachtigd zijn zelf te doen overgaan tot de buitenzetting van verweerder met zijn gezin en al degenen die er zich mochten op bevinden alsmede met hunne meubelen, voorwerpen, roerende goederen en landbouwalaam en zulks door de eerste daartoe aangezochte deurwaarder, zo nodig met behulp der openbare macht;

B) Zich te horen veroordelen tot betaling ener bezettingsvergoeding van 30.000 frank en tot betaling ener schadevergoeding geschat, onder voorbehoud van verhoging in de loop van het geding op 20.000 frank;

In ondergeschikte orde :

Alvorens over deze laatste eis te horen uitspreken, een deskundige te horen aanstellen met als opdracht de rekeningen onder partijen op te maken bij het einde van de pacht — gedaagde te horen veroordelen tot de kosten van het geding;

.....

Wat aangaat de bevoegdheid :

Overwegende dat verweerder de bevoegdheid van de rechtbank ter zake betwist om reden dat de derde hoofding van de eis ratione summae niet behoort tot de gewone bevoegdheid van de Vrederechter en ook niet tot de buitengewone bevoegdheid van de Vrederechter, vermits de vraag tot schadevergoeding steunt, zegt hij, op feiten die geen verband hebben met de wederzijdse plichten en rechten van partijen als verpachters en pachters;

Overwegende dat de schade die verweerder zou hebben berokkend in ieder geval tot stand gekomen is tijdens en ter gelegenheid van de uitoefening door verweerder van zijn pachtrecht, dat deze dus voortspuit uit het pachtcontract; dat dienvolgens luidens artikel 3, 1^e van de wet op de bevoegdheid wij bevoegd zijn om kennis te nemen van alle geschillen die met de pachtovereenkomst in verband staan, en dus ook van de derde hoofding van de eis;

Wat aangaat de eis tot rechtsgeldigverklaring van de opzeg :

Overwegende dat verweerder van aanleggers de in de dagvaarding vermelde goederen in pacht heeft, en deze goederen aan aanlegger in mede-eigendom toebehoren t.w. voor een gedeelte 57/60 aan eerste aanlegger en 3/60 aan tweede aanlegger en voor het ander gedeelte 27/30 aan eerste aanlegger en 3/30 aan tweede aanlegger;

Overwegende dat bij aangetekende brief van 27 November 1950 eerste aanlegger de Heer V. G. aan verweerder opzeg deed om al de door hem gepacht zijnde goederen tegen einde 1952 te verlaten;

Overwegende dat de geldigheid van deze opzeg door verweerder betwist wordt om reden dat hij slechts door één enkele der mede-eigenaars gegeven werd namelijk door eerste aanlegger zonder dat er in de opzeggbrief voorkomt dat hij tevens handelt als lasthebber van tweede aanlegger;

Overwegende dat eerste aanlegger tevens geen

schriftelijke volmacht voorlegt hem toelatend alleen opzeg te geven aan verweerder;

Overwegende dat blijkens een arrest van het Hof van Verbreking d.d. 17 Mei 1951 « le congé donné au preneur, d'un bien rural par l'un des co-propriétaires de celui-ci, qui n'agit qu'en nom personnel, ne met pas fin au bail » (Bulletin des Arrêts de la Cour de Cassation, novembre 1951, n° 11, P. 627), dat dus blijkens dit arrest eerste aanlegger een ongeldige opzeg aan verweerder zou gegeven hebben;

Overwegende nochtans dat in de eerste voetnota van hetzelfde arrest vermeld staat : « qu'il en est autrement lorsque le co-propriétaire, qui donne congé, agit en outre comme mandataire des autres copropriétaires ou comme gérant d'affaires de ceux-ci »; dat hieruit mag worden verstaan dat eerste aanlegger wel geldig opzeg kon geven aan verweerder, indien het bewezen is dat hij handelde als gevolmachtigde of eenvoudig als zaakwaarnemer van tweede aanlegger;

Overwegende dat, indien eerste aanlegger niet bewijst dat hij handelde als gevolmachtigde van tweede aanlegger het nochtans voldoende blijkt uit de door hem voorgelegde stukken dat hij gehandeld heeft als zaakwaarnemer van tweede aanlegger en dienvolgens geldig opzeg kon doen aan verweerder. Inderdaad lezen wij in De Page : « Traité élémentaire de droit civil Belge », T. II, n° 1074, 2° « Si la gestion a été commencée et si elle continue au su du maître, sans que celui-ci manifeste son désir de la voir cesser, il y a toujours gestion d'affaire » en verder... « Si le maître apprend la gestion après qu'elle soit commencée et la laisse se poursuivre, le fait juridique reste en soi une gestion d'affaire ». (zie ook in zelfde zin Laurent T. XX, n° 311 in fine; Baudry-Lacantinerie, Obligations T. IV, n° 2795, Brussel, 25 Juli 1899, J. T. 1899, blz. 1937);

Welnu eerste aanlegger gaf opzeg aan verweerder bij aangetekend schrijven van 27 November 1950 en vermeldt zeer duidelijk in zijn opzeg dat het wel gaat om « al de goederen die verweerder gebruikte en die afhangende zijn van de nalatenschap van K. C. ». Verweerder is met betrekking op deze opzeg steeds in briefwisseling geweest met eerste aanlegger, het is ook aan hem dat hij bij aangetekend schrijven van 20 Juli 1953 hernieuwing der huurovereenkomst vraagt, het is ook steeds aan eerste aanlegger dat hij elk jaar de pacht prijs voor al de door hem in pacht gehouden goederen betaalt en ten slotte heeft tweede aanlegger bij schrijven van 1 Juli 1953 te kennen gegeven dat de opzeg in kwestie met zijn volle toestemming gegeven werd, zodat hieruit voldoende blijkt, en verweerder hiervan niet onwetend was, dat eerste aanlegger terzake grotendeels in eigen naam handelde en voor het overige als zaakwaarnemer van tweede aanlegger en zijn opzeg van 27 November 1950 aan verweerder gegeven voor al de door deze in pacht hebbende goederen van aanleggers rechtsgeldig dient verklaard;

Overwegende dat verweerder nog drie andere opmerkingen maakt welke de rechtsgeldigverklaring van de opzeg zouden beletten, te weten :

1^o) Dat ter zake niet de pachtwet maar wel de wet op de handelshuurovereenkomsten van toepassing zou zijn, overweging die de rechtbank niet kan bijtreden om reden dat de hoofdbestemming der verhuurde goederen ontegensprekelijk is de uitbating van een landbouwbedrijf. Immers bestaan deze uit 3 Ha. 70 a. bewerkte landbouwgrond en weide en maakt de watermolen die aan het huis gehecht is op zich zelf deel uit van het landbouwbedrijf, vermits hij dient tot het malen van de granen voortgebracht op de hoeve en slechts in bijkomstige orde gebezigd wordt om het graan van

de in het gebuurte wonende landbouwers te malen, zodat ter zake zonder twijfel mag worden gezegd dat de hoofdbestemming der verhuurde goederen landbouwuithaling is en dienvolgens overeenkomstig de ter zake heersende rechtsleer en rechtspraak de pachtwet op deze goederen dient toegepast;

2°) Dat de opzeg gegeven werd tegen 1 December 1952, het huidige geding door aanleggers slechts werd ingespannen op 9 Juni 1954, hetzij meer dan 18 maanden na het verstrijken van de opzegtermijn dat dienvolgens verweerder in het bezit werd gelaten van het gepachte goed en dus overeenkomstig artikel 15, lid 2, der wet van 7 Juli 1951 sinds 1 November 1952 een nieuwe pachtperiode van onbepaalde duur is ingetreden;

De rechtbank kan met deze redenering evenmin akkoord gaan om de goede redenen dat, indien verweerder spijs de gegeven opzeg, in het bezit gebleven is van de verpachte goederen, zulks steeds geschied is zonder het akkoord van de eigenaars, welke spijs de hangende procedure steeds hun inzicht aan de pacht een einde te stellen aan verweerder hebben te kennen gegeven zodat de termen van voornoemde pachtwet «in bezit blijft en gelaten wordt...» hier geen toepassing vinden; het in bezit blijven door verweerder van de verpachte goederen is hier geschied tegen de wil in van aanleggers;

3°) Dat ten slotte de door eisers ter rechtvaardiging van hun opzeg ingeroepen reden, namelijk eigen gebruik, strijdig is met hun eigenlijke inzichten, beweegreden waarmede de rechtbank evenmin kan akkoord gaan, vermits, zoals eisers zelf doen opmerken, ze voorbarig is, de oprechtheid der ingeroepen reden zal slechts met kennis van zaken kunnen beoordeeld worden nadat aanleggers in het werkelijk bezit zullen getreden zijn van hun verpachte goederen en trouwens behoudt verweerder zijn recht op eventuele schadevergoeding zoals door reeds vermelde pachtwet is voorzien;

Overwegende dienvolgens dat de door aanleggers in dato 27 November 1950 aan verweerder betekende opzeg gedaan werd in de door de wet voorziene pleegvormen en hun eis op dat punt onvankelijk is en gegrond, en dient ingewilligd;

Overwegende nochtans dat het past, ten einde de schade waaraan verweerder ingevolge het verlaten der verpachte goederen zou zijn blootgesteld, tot zijn uiterste minimum te herleiden, hem een zekere termijn van respijt toe te kennen, en zulks om hem toe te laten de vruchten van zijn velden weg te nemen en zekere schikkingen van nu af te kunnen treffen voor het behoud van zijn veestapel, termijn welke hierna nauwkeurig zal worden bepaald;

Wat betreft de eis tot betaling ener som van 30.000 frank ten titel van bezettingsvergoeding :

Overwegende dat voor wat dit gedeelte van de eis betreft, verweerder ten onrechte de exceptio obscuri libelli inroept om reden dat de dagvaarding niet vermeldt aan wie verweerder deze vergoeding moet betalen; dat het inderdaad al te duidelijk is dat deze som geëist wordt door beide aanleggers samen, dat verweerder hoewel hij zulks had kunnen doen in het verleden geen enkele twijfel of moeilijkheid gekend heeft bij het jaarlijks betalen van de pachtprijs en er evenmin thans redenen bestaan zich bezorgd te maken nopens het feit te weten aan wie hij de gevraagde bezettingsvergoeding eventueel zou dienen te betalen, het blijkt trouwens, zoals reeds gezegd, dat eerste aanlegger als zaakwaarnemer van tweede aanlegger dient beschouwd en een betaling van bezettingsvergoeding in

diens handen zou zeker en vast een geldige betaling in hoofde van verweerder uitmaken;

Overwegende nochtans dat verweerder voortging met de jaarlijkse pachtprijs in handen van eerste aanlegger te betalen en zulks ook nog na het verstrijken van de opzeggingstermijn, dat aanleggers zulks trouwens erkennen en de pachtprijs mits voorbehoud hebben aanvaard, dat het dienvolgens past te zeggen dat in de door verweerder betaalde pachtprijs aanleggers een voldoende bedrag als bezettingsvergoeding hebben opgetrokken zodat dit gedeelte van hun eis wel ontvankelijk is doch ongegrond en dient afgewezen;

Wat aangaat de eis tot betaling door verweerder ener som van 20.000 frank ten titel van schadevergoeding.

Overwegende dat eisers van verweerder de betaling vorderen ener som van 20.000 frank ten titel van schadevergoeding;

Overwegende dat dit gedeelte van de eis zijn oorsprong zou vinden in het feit dat verweerder o.m. op de boorden van de vijvers afval van fabrieken heeft laten uitstorten welke opnieuw zal dienen verwijderd te worden;

Overwegende dat verweerder nopens dit gedeelte van de eis opnieuw de exceptio obscuri libelli inroept om zelfde reden als hierboven werd bepaald;

Overwegende dat de rechtbank deze exceptie niet aanvaardt en wel om dezelfde reden als hiervoor vermeld;

Overwegende dat verweerder zich beroept, op een hem in dato van 9 Mei 1950 schriftelijk gegeven toelating de fabrieksafval langs de oevers van de vijver te storten; dat aanleggers deze schriftelijke toelating niet betwisten maar bovendien beweren dat verweerder nog afval heeft afgestort n.l. op plaatsen waar hem zulks niet toegelaten was en dat ze hierdoor schade hebben opgelopen;

Overwegende dat de in ons bezit zijnde elementen ontoereikend zijn om ons met voldoende kennis van zaken over dit gedeelte van de eis uit te spreken; dat het dienvolgens past, zoals eisers trouwens in ondergeschikte orde in hun dagvaarding vragen, een deskundige aan te stellen belast met het onderzoek hieromtrent alsmede met het opmaken der rekeningen onder partijen bij het beëindigen van de pacht, i.a.w. met het berekenen der navetten waarop de verweerder aanspraak kan maken bij het verlaten van de verpachte goederen, opdracht welke hierna nauwkeuriger zal worden bepaald;

Om deze redenen :

Uitsprekende op tegenspraak en in eerste aanleg;
Alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Nopens de bevoegdheid :

Verklaren Ons bevoegd om uitspraak te doen over al de eisen zoals deze vermeld staan in de oorspronkelijke dagvaarding;

Nopens de geldig verklaring van de opzegging :

Verklaren voor recht dat de in dato 27 November 1950 door eisers aan verweerder gegeven opzegging rechtsgeldig is;

Veroordelen dienvolgens verweerder de goederen die hij van aanleggers in pacht heeft en die in de oorspronkelijke dagvaarding nader omschreven zijn te verlaten ten laatste tegen 1 Januari 1955;

En bij gebreke zulks te doen, machtigen aanleggers zelf te doen overgaan tot zijne buitenzetting met zijn gezin en al degenen die er zich uit zijnen hoofde mochten in bevinden en zijn huisraad, zijn roerende goederen en alle landbouwalaam op straat te doen zetten door de eerste daartoe aangezochte deurwaarder, desnoods met behulp van de openbare macht;

Nopens de eis tot bezettingsvergoeding :

Verklaren de eis van aanleggers op dat punt ontvankelijk doch ongegrond en wijzen hen ervan af;

Nopens de eis tot schadevergoeding en tot opmaken van de rekeningen onder partijen bij het beëindigen van de pacht.

Verklaren de eis van aanleggers op dat punt ontvankelijk doch alvorens er ten gronde over te beslissen stellen aan als deskundige de Heer X., landmeter-deskundige in zake onroerende goederen, met als opdracht zo mogelijk partijen te verzoenen, zo niet :

a) na te gaan of aanleggers schade hebben geleden ingevolge het afstorten door verweerder op de gronden van aanleggers van fabrieksafval en te zeggen hoe groot de door hen geleden schade is;

b) te onderzoeken op welk bedrag de navetten dienen bepaald waarop verweerder recht heeft in zijn hoedanigheid van aftredende pachter;

.....
 NOOT : Bovenstaand vonnis werd in hoger beroep bevestigd.

VREDEGERECHT TE PEER

14 December 1954.

Rechter : M. Roelandts.

Advocaten : Vrij Marck en Van Coppenolle,
 loco Gruyters.

Bewijsrecht. — Bewijskracht van een strafvonnis voor de burgerlijke rechter.

De motivering van een strafvonnis is niet bindend voor de burgerlijke rechter; in het eindvonnis heeft overigens enkel het beschikkend gedeelte kracht van gewijsde; de redengeving, waarop het vonnis steunt, heeft daarentegen geen kracht van gewijsde.

Regie van Telegraaf en Telefoon t/Olyslagers en Belgische Staat (Ministerie van Openbare Werken).

Overwegende dat de vordering van eiser er toe strekt verweerders solidair te horen veroordelen om aan aanlegster te betalen de som van 1.700 frank wegens schade aangericht aan haar autobus door eerste verweerder, aangesteld van tweede verweerder;

Overwegende dat de autovoerder Stas, aangestelde van P.T.T. voor de Correctionele Rechtbank te Hasselt werd vervolgd wegens inbreuk op artikelen 418-420 S.W.B. en art. 42 van het K.B. 1.2.1934, doch bij definitief vonnis dd. 30 April 1954, werd vrijgesproken, zodat eerste gedaagde zijn eis tot schadevergoeding zag afwijzen nadat de rechtbank de vrijpraak van de betichte Sas had bevolen;

Overwegende dat de vrijpraak de gerechtelijke bevestiging is van het ontbreken van elke vorm van onvoorzichtigheid, nalatigheid of inbreuk in hoofde van Stas; dat de strafrechter, immers, niet door de kwalificatie van het feit gebonden is; hij ziet het «gehele feit» dat voor zich wordt gebracht en hij kan de kwalificatie, — mits de verdachte daarvan wordt

verwittigd —, wijzigen; zodanig dat wanneer de strafrechter dit niet heeft gedaan, hij meteen definitief beslist heeft dat de hem voorgelegde feiten niet vielen onder enig mogelijke inbreuk op het algemeen verkeersreglement;

Overwegende dat dienvolgens verweerders niet mogen aangehoord worden wanneer ze trachten enige fout in hoofde van Stas, zoals «verkeerd manoeuvre» of «remmen op gladde baan» te doen weerhouden;

Overwegende dat uit een vrij afschrift van het strafrechtelijk vooronderzoek door aanlegster neergelegd blijkt, dat volgens de verklaringen van Stas, de wielrijder Olyslagers, «op de aarden weg reed en vervolgens op de rijweg kwam» en verder «...de wielrijder wilde stoppen, zette zijn linkervoet op de grond en schoof een weinig vooruit «Ik (Stas) zulks ziende stopte eveneens waarbij mijn voertuig glipte en alzo in aanrijding kwam met de wielrijder (Olyslagers)»;

Overwegende dat de eerste rechter der correctionele Rechtbank in zijn motivering aanvaardt dat de fietser (Olyslagers) door zijn «hardhorigheid» de autobus niet heeft horen aankomen en dat hij door zijn «onvoorzichtigheid» het gehele ongeval heeft mogelijk gemaakt;

Overwegende dat verweerders terecht aanvoeren dat de motivering van een vonnis van de strafrechter niet bindend is voor de burgerlijke rechter; dat, in het eindvonnis, het overigens in principe enkel het dispositief is, anders gezegd «de beschikking», het laatste deel van het vonnis, waarin de eis af- of toegewezen wordt, dat kracht van gewijsde geniet; de beweegredenen d.w.z. de beschouwingen in rechte en in feite waarop het vonnis gesteund is, hebben integendeel geen gezag van gewijsde; (Laurent, 20, n° 29; Cas. 4 Maart 1886, Pas. 1886, I, 98;; Cas. 30 Jan. 1890, Pas. 1890, I, 67);

Overwegende anderzijds dat niets belet dat de burgerlijke rechter de motivering van de strafrechter zou navolgen en meer in het bijzonder zoals in casu, waar na de vrijpraak van Stas, geen enkele fout, niet door het verkeersreglement voorzien, in zijnen hoofde vastgesteld wordt; dat integendeel de onvoorzichtigheid als fout in hoofde van de fietser Olyslagers dient weerhouden te worden;

Overwegende dat de opgelopen schade aan de autobus van aanlegster niet betwist wordt;

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Vergadering van 21 April 1955

Op 21 April 1955 hield de Nederlandse letterkundige en journalist, Godfried Bomans, in de Assisenzaal van het Gerechtsgebouw een lezing onder de titel: «Van de hak op te tak».

De heer Bomans is medewerker aan Elseviers Weekblad; hij is in Nederland een gevierd en veel gelezen auteur. Zijn humoristische werken, waaronder «Buitelingen», «Pieter Bas», enz. kennen er een geweldig succes. Hij staat bekend als een der beste kenners van Ch. Dickens, en mag zelf als een moderne Dickens beschouwd worden.

Sprekend werd op uitstekende en originele wijze door de Voorzitter, Josse Mertens de Wilmars, aan het talrijk gehoor voorgesteld, waarvoor hem een applaus te beurt viel.

De inhoud van Boman's lezing samenvatten is bijna onbegonnen werk. Zijn talrijke toehoorders maakten werkelijk een onbekommerde zwerftocht mede door het rijk van satire en ernst, een zwerftocht eigenlijk doorheen zijn eigen van humor sprankelend werk.

Zijn satyres op de kinderpsychologie, de commissie voor blote beelden, zijn Sinterklaascatechismus, zijn schets «de voetbalkenner», dit laatste onder vorm van een interview, zijn meer ernstige verhalen over de Pastoor en de Bridgespelers waren van een onvergelykelyk fijne en milde humor en opvallend zuiver van stijl.

Er werd wellicht nimmer hartelijker en uitbundiger gelachen dan op deze succesrijke vergadering der Vlaamse Conferentie in de strenge Assisenzaal.

De heer Bomans mocht voor zijn merkwaardige lezing eindloze toejuichingen van een uitgelezen en talrijk publiek in ontvangst nemen.

Na deze voordracht had ten huize van de Voorzitter een receptie plaats, waarop de vele genodigden nader kennis maakten met de spreker.

H. B.

TAALKUNDIGE KRONIJK

OP BEZOEK BIJ DALSCROT

IV.

Ik begrijp, dat het Opstelwoordenboek veel zal bijdragen tot de bevordering van de juiste uitdrukking en het vermeerderen van de woordenschat. Hoe kan het echter herinneren aan de wezenlijke voorwaarden van de goede letterkundige stijl?

Voor beginners is de gedachtenkring doorgaans zeer eng. Wij trachten hem te verwijden door de suggestie van nieuwe denkbeelden, die opkomen bij het nagaan der talrijke epitheta en kenmerkende werkwoorden bij een bepaald substantief geplaatst. Voor een wetenschappelijke taal volstaat het zorgvuldig, gekozen precieze woord, voor de literaire zijn abstracte, afgetrokken woorden niet voldoende. Het gebruik van schilderende, beeldende woorden alleen doet de zinnelijke voorstelling ontstaan. Daarom is het goed, dat iedereen zijn eigen woordenschat kenne en zich afvraag waardoor zijn stijl kracht en fierheid mist, waardoor hij onpersoonlijk, vlak en slap is. Het loont steeds de moeite zijn eigen woordenrijkdom te kennen, een lijst op te stellen van de banale woorden, die de stijl verweken en verwateren; jacht te maken op zelfstandige naamwoorden en werkwoorden van verstrekkende betekenis, opodeloos, herhaalde voor-naamwoorden en overvloedige bij- en voegwoorden. De schoolopstellen krioelen van die plaatsdieven. Als voorbeeld geef ik hier een lijstje op. Niemand denkt er aan over die kleurloze woorden de banvloek uit te spreken; wij willen eerder doen opmerken, dat zij de nodige plasticiteit niet geven en geen oproepende kracht bezitten. De kunst van het schrijven bestaat wel degelijk in het opsporen van het beeldende woord in taalkringen of elders, zelfs in de wetenschappen, en de alledaagse uitdrukkingen door oorspronkelijke te vervangen. Wij spreken hier natuurlijk over één factor der stilering, maar zo gewichtig, dat hij een stempel van individualiteit op ons werk zet.

Het Opstelwoordenboek houdt dienvolgens o.m. een wakend oog op de volgende woorden:

Worden, zijn, hebben, moeten, doen, kunnen, willen, zeggen, zetten, stellen, plaatsen, maken, een rol spelen, komen, dienen, plaats hebben...

Dingen, zaken, lieden, personen, iets...

Deze, die, dit, dat... zich...

Zeër, veel, altijd, dikwijls, helemal, wanneer, in verband met, naast, vrijwel, eventjes, evenzo, evenwel, slechts, echter, betreffende, uiteindelijk, inderdaad, en, door...

A. aanbrekend, aangenaam, aanhoudend, actueel, afgrijselijk, afschuwelijk, algemeen, altijddurend, antiek, armoedig...

B. bekend, beroemd, berucht, bestendig, bewonderenswaardig, bijzonder, bijzonderste, boos, bovennatuurlijk, buitengewoon...

D. denkbeeldig, dierbaar, dik, dodelijk, duidelijk...

E. eenvoudig, eigen, ellendig, ergerlijk... extern, extrinsiek, eeuwig...

F. formidabel...

G. geestelijk, geheel, geheim, gekend, geliefd, gelukkig, gemakkelijk, gemeen, genoegzaam, gevaarlijk, gewichtig, gewoonlijk, goed, groot...

H. hatelijk, herhaald...

J. jammerlijk, jong...

K. klein, kort...

L. laag, laatste, lang, lelijk, liefelijk...

M. menigvuldig, menselijk, middelmatig, moeilijk, Mooi...

N. natuurlijk, nietig, nieuw, noodlottig, noodzakelijk, nuttig...

O. ogenschijnlijk, onbeduidend, onderling, oneindig, ongehoord, ongelofelijk, ongelukkig, ongewoon, onmachtig, ontelbaar, onuitdrukkelijk, onverstaanbaar, onzichtbaar, onzuiver, openbaar, opkomend, opvallend, oud, overbodig, overdreven...

P. passend, plotseling, prachtig, publiek...

R. rampzalig, rechtstreeks, rechtvaardig, rein...

S. schijnbaar, schoon, slecht, speciaal, spiritueel, spookachtig, sterk, stout...

T. talrijk, tegenwoordig, tijdelijk, toekomend, toevalig, trots...

U. uiterlijk, uiterste, uitgestrekt, uitheems, uitmunten, uitwendig, universeel...

V. vals, verbazend, verborgen, verleden, verscheidene, verschillend, verschrikkelijk, vervloekt, verwonderlijk, voldoende, volledig, volmaakt, voorafgaande, voorbijgaande, voornaam, voortdurende... vreemde, vreselijke, vroegere...

W. waarachtig, waardig, waarschijnlijk, wederkerig, werkelijk, wettig, wezenlijk...

Z. zeker, zeldzaam, zichtbaar, zonderling, zuiver, zwak...

Uw bezorgdheid gaat vooral naar het goedgekozen epitheton. Zal het Opstelwoordenboek hiervan een ruime keuze aanbieden: misschien wel een min of meer volledig epithetenboek?

De noodzakelijkheid van een woordenboek der epitheta is te allen tijde en bij de meeste volkeren onontbeerlijk geacht. Reeds heb ik op een oud-Nederlandse uitgave gewezen, verschenen te Antwerpen en verzameld door een zekere Smeyters. Het epitheton heeft invloed, doordat het qualificeert m.a.w. het omlijnt scherper de zin van een naamwoord of wijzigt die. Het verstandig gebruik er van helpt het juist schakeren en behoort tot de elementaire kunst van het schrijven. De gebruiker dient eens te meer te letten op gebruik en misbruik. Als een woord voldoende op zich zelf spreekt, zal een toevoegsel van gelijk welke aard het eerder verzwakken.

Een kunstschilder plaatst dikwijls op de achtergrond van zijn schilderij alleenstaande personen, groepjes of bijhorigheden van minder belang, voor de leemten te vullen of voor afronding van het geheel. Die bijhorigheden en personen mogen in geen geval scherp getekend zijn en met dezelfde kracht geschilderd als de

voorwerpen op de voorgrond. In dat geval zouden ze te zeer de aandacht trekken. De schilder zou zijn doel missen, doordat hij de aandacht van het bijzonderste afleidt. Noch in poëzie, noch in welsprekendheid mag men in het volle daglicht stellen, wat van nature uit in de verte of de schaduw moet blijven. Wie de aandacht wil richten op zijn held, mag de aandacht van zijn lezers of toehoorders niet vestigen op misplaatste bijzonderheden. Vooral als men anderen laat spreken moet men om de gedachten van zijn personage niet te buiten te gaan. Epitheten zijn altijd aan het hoofd-idee ondergeschikt. Als het woord op zich zelf reeds alles uitdrukt nopens plaats en omstandigheden, komen er geen epitheta bij te pas. Te veel schaadt immer en het verval is in de letteren gekomen door het overdadig gebruik. Als eenmaal een gouden tijdperk verstreken is, komen epitheta veelvuldig voor. Men gebruike ze alleen daar, waar het hoofdidee niet volstaat om een werkelijke schoonheid kracht bij te zetten.

De keuze van het epitheton is niet altijd gemakkelijk doordat de woordenvoorraad niet uitgebreid is. Wij ondervinden best onze onbeholpenheid als men ons onverwachts naar enkele epitheta vraagt om voor een bepaald substantief te plaatsen. Als wij er toe komen een half dozijn min of meer juiste epitheta te vinden, achten wij ons gelukkig. Wij weten nochtans dat er misschien een honderdtal in ons onderbewustzijn begraven liggen, die zo maar niet op ons verlangen tot opstanding komen. Denk maar aan paard of hond, hand of voet. Men kan gemakkelijk een paar bladzijden vullen met epitheten desaan gaande.

Niet zonder redenen hebben wij als motto van het Opstelwoordenboek het motto gekozen, dat ons de diepe waarheid voor ogen houdt van het gezegde van La Bruyère: « Entre toutes les différentes expressions qui peuvent rendre une seule de nos pensées, il n'y en a qu'une qui soit la bonne. »

In de poëzie en het sierlijke proza komt het er op aan een denkbeeld zo aanschouwelijk mogelijk voor te stellen of een krachtige nadruk te leggen. Denk aan de aanhef van « Nova Zembla » (Tollens):

*Kneuzende oorlogsvracht beploegde Vlaandrens beemden,
En Neerlands weeke grond hijgde onder 't wicht van 't wee.*

Het Opstelwoordenboek vervangt de meester bij de autodidakt, het biedt de leerling de gelegenheid een opstel zonder fouten te maken. Voor allen is het een wegwijzer. Hierbij gaan de positieve voorschriften niet te loor. De vorming van de smaak wordt altijd verondersteld en het bestuderen van goede schrijvers aanbevolen. Niettegenstaande een opstelwoordenboek deze laatste niet kan vervangen, kan het wijzen op de omwerking van de tekst door de verbetering van de fouten, die de gebruiker dreigt te maken.

(Wordt voortgezet.)

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

TIJDSCHRIFTEN

Arbitrale Rechtspraak : n° 412 - April 1955.

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad : afl. 18 - 30 April 1955.

Mr P. Zonderland, Naar een Toonkunstenaarswet. — Mr F. R. Böhlingk, Gewaarborgde autonomie. — Mr Th. Ph. Van Raalte, De kleine verspreking. — Mr J. H. Beek, De Stage-verordening.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4397 - 30 April 1955.

Mr P. W. van der Ploeg, Nu of nooit. — H. baron van Lawick, Hoe recht te krijgen? — m. o. G. N. Nelemans. — Mej. A. A. L. Minkenhof, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Familierecht (II).

Journal des Tribunaux : n° 4063 - 1 Mei 1955.

Marcel Grégoire, La détention préventive. — Pierre Van Ommeslaghe, La transmission passive, à cause de mort, de la pension de l'article 301 du Code civil. — Jurisprudence.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat : mai 1955.

Jurisprudence.

Recueils Dalloz et Sirey : 15° cahier - 23 avril 1955.

P. L. Josse, L'approbation des projets d'aménagement intercommunaux et communaux entraîne-t-elle, nécessairement déclaration d'utilité publique pour toutes les opérations prévues? — R. Savatier, Le règlement des fermages en blé livrable en nature. — Maurice Patin, La diffamation envers une catégorie de citoyens; l'absence de droit d'action des associations devant la juridiction répressive. — Albert Chavanne, L'absence de complicité par remise d'arme, en cas de réalisation d'un crime différent de l'infraction projetée. — M. Jean L'Huillier, La cessation obligatoire, par les services nationaux du gaz et de l'électricité, des activités commerciales non nationalisées des anciens exploitants.

16° cahier 1955 - 30 avril.

H. Viammeton, La clause de rapport forfaitaire en valeur dans une donation d'immeuble en avancement d'hoirie. — Robert Désiry, Les conditions de fond et de forme de l'opposition à échange de locaux d'habitation. — Maurice Liotard, Nature et sanctions des infractions aux règlements concernant le ramassage du lait. — F. G., La constatation des doses exonérées dans les préparations contenant des stupéfiants. — R. Blancher, La preuve à la charge du contribuable contestant le chiffre de son bénéfice agricole établi par l'administration après dénonciation du forfait. — Louis Huguéney, L'irrecevabilité de la poursuite, sous une qualification différente, d'un fait ayant donné lieu à acquittement en cour d'assises.

Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie : XLI/2 1954.

Fr. Vinding Kruse, Zur Ueberwindung des Wertnihilismus in Rechtsphilosophie und Ethik. — Luis Legaz Y Lacambra, Santiago de Compostela, Die Funktion des Rechts in der modernen Gesellschaft.

Serge Maiwald, Freiheit und Gleichheit in der modernen Industriegesellschaft. — Hanno Kesting, Utopie und Eschatologie. — Georg Lenz, Förmliches und wirkliches Recht.